

DECIZIA nr.252 **din 14 mai 2024**

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi, alin.(5)–(14), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și a ordonanței de urgență, în ansamblul său

Nepublicată

Marian Enache	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioana Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, excepție ridicată de Partidul Reînnoim Proiectul European în România – REPER în Dosarul nr.622/1/2024/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.968D/2024.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autorul excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Ion Dragne și doamna avocat Cristina-Luminița Bălănuță, cu împuterniciri avocațiale depuse la dosarul cauzei. Lipsește cealaltă parte. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Prim-magistratul-asistent referă asupra faptului că, prin Încheierea din 23 aprilie 2024, Curtea a respins cererea autorului excepției de neconstituționalitate de preschimbare a termenului de judecată. De asemenea, menționează că, la dosarul cauzei, autorul excepției a depus concluzii scrise, prin care solicită admiterea acesteia.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Ion Dragne, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024, în ansamblul său, și, în subsidiar, a dispozițiilor art.2 alin.(1) lit.d), alin.(4) și (14) din aceeași ordonanță de urgență. Se apreciază că Guvernul nu a indicat situația extraordinară, urgența reglementării și nu a motivat, în mod corespunzător, adoptarea ordonanței de urgență. Se subliniază că aspectele de oportunitate nu sunt de natură să justifice existența situației extraordinare. Referirile la caracterul complex al anului 2024 din punct de vedere electoral, din cuprinsul expunerii de motive, sunt unele generice. Încă din anul 2023, Guvernul a făcut referire la existența a 4 cicluri electorale în cadrul aceluiași an și, ca atare, nu putea să fie surprins de acest aspect în cursul anului 2024. Mai mult, la data adoptării ordonanței criticate, pe rolul Parlamentului era înregistrată o propunere legislativă având ca obiect interdicția organizării în același timp a două categorii distincte de alegeri, astfel că, în concordanță cu principiul constituțional al colaborării loiale, Guvernul nu putea să emită o astfel de ordonanță de urgență și să intervină în activitatea de legiferare decât cu încălcarea art.1 alin.(4) și a art.115 alin.(6) din Constituție. Se subliniază că o asemenea conduită instituțională reprezintă un precedent periculos pentru democrație.

5. Cu privire la încălcarea art.115 alin.(6) din Constituție, se mai arată că ordonanța de urgență criticată afectează drepturile electorale, cu referire la drepturile alegătorilor, sens în care se invocă Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, precum și la compunerea Biroului Electoral Central, sens în care se menționează încălcarea dreptului partidelor politice de a controla corecta desfășurare a alegerilor corelativ cu atingerea adusă drepturilor candidaților. Se arată că trebuie respectate cele

statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, precum și recomandările Comisiei de la Veneția. Se mai invocă Decizia Curții Constituționale nr.148 din 20 martie 2024 cu referire la obligativitatea respectării regulilor privind buna desfășurare a alegerilor, considerându-se că este neconstituțional să se interzică unui partid politic care are membri în Parlamentul European să participe la constituirea Biroului Electoral Central.

6. Doamna avocat Cristina-Lumița Bălănuță pune, de asemenea, concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, arătând că, în urma adoptării acestei ordonanțe de urgență, autorul excepției a pierdut dreptul de a avea un membru de drept în componența Biroului Electoral Central constituit pentru organizarea alegerilor locale și europarlamentare din 9 iunie 2024.

7. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă invocate, se arată că situația extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată a fost motivată în mod corespunzător în cadrul preambulului ordonanței de urgență supuse controlului. Disfuncțiile instituționale, administrative și financiare sunt un risc la adresa bunei desfășurări a procesului electoral, astfel că, în aceste condiții, Guvernul a fost îndreptățit să adopte ordonanța de urgență. Faptul că pe rolul Parlamentului există o propunere legislativă care vizează aceeași problematică, fără să fi fost însă adoptată, nu înseamnă decât că această situație vine în susținerea adoptării ordonanței de urgență. Se subliniază că art.2 și 3 din actul normativ criticat nu contravin art.53 și art.115 alin.(6) din Constituție, din moment ce nu afectează reprezentarea partidelor politice care au participat la alegeri în compunerea Biroului Electoral Central, partide care au o legitimitate ce derivă din actul alegerii. Autorului excepției de neconstituționalitate nu i se restrânge niciun drept, întrucât, pe de o parte, acest partid politic nu a participat la alegeri și, pe de altă parte, nu este nici succesorul vreunui partid care să fi participat la alegeri. Astfel, la compunerea Biroului Electoral Central, ordonanța de urgență supusă controlului a ținut cont de voința alegătorilor.

8. În replică, se menționează că procurorul care a participat la dezbaterile cauzei în fața instanței *a quo* a avut o altă opinie față de cea expusă de reprezentantul Ministerului Public în fața Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

9. Prin Încheierea din 19 martie 2024, pronunțată în Dosarul nr.622/1/2024/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024**, excepție ridicată de Partidul Reînnoim Proiectul European în România – REPER într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva Procesului-verbal nr.1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, prin care se solicită anularea actului administrativ contestat și obligarea Biroului Electoral Central la emiterea unui nou proces-verbal prin care să fie menționat în componența sa, și domnul Petrescu Tiberiu-Ionuț ca reprezentant al partidului REPER.

10. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** sunt invocate critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă.

11. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că Ordonanța de urgență nr.21/2024 încalcă art.115 alin.(4) din Constituție, întrucât argumentele invocate pentru adoptarea sa nu demonstrează existența unei situații extraordinare. Comasarea alegerilor europarlamentare cu cele locale are la bază exclusiv calculul politic, această operațiune fiind preconizată a avea efecte favorabile în beneficiul cel puțin a unuia dintre cele două partide din arcul guvernamental din punctul de vedere al scorului ce ar putea fi obținut în situația în care aceste alegeri se vor organiza simultan. Intenția comasării acestor alegeri a fost prezentată în spațiul public încă din toamna anului 2023, existând timp suficient ca această intenție politică să facă obiectul unei propuneri legislative care să fie dezbătută în Parlament. Prezentarea, în mod repetat, în spațiul public a dorinței de comasare a alegerilor încă din cursul anului 2023 arată că, în realitate, nu există o situație de urgență care să reclame o intervenție legislativă imediată, aceasta reprezentând doar impunerea voinței politice a conducătorilor coaliției de guvernare printr-o metodă ce nu lasă loc dezbaterilor democratice. Or, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, utilitatea sau oportunitatea, chiar și din punct de vedere politic, a adoptării unei reglementări cum este și cea de față nu conduce automat și la reținerea caracterului de urgență al acesteia, sens în care se fac referiri la Deciziile nr.255 din 11 mai 2005 și nr.258 din 14 martie 2006. Totodată, se arată că reglementarea vizează un eveniment cert și previzibil,

ce rezidă în caracterul de periodicitate al proceselor electorale, nefiind necunoscut actorilor politici faptul că în anul 2024 trebuie să fie organizate nu mai puțin de 4 scrutinuri electorale.

12. Nu se poate reține nici faptul că adoptarea, în procedură obișnuită ori de urgență, a unui proiect de lege inițiat de Guvern nu ar fi fost posibilă, în contextul în care structura politică a Parlamentului actual permite adoptarea unui asemenea proiect de lege, de vreme ce există o majoritate parlamentară. Ocolirea premeditată a procedurii de examinare și dezbateri a unui proiect de lege cu același conținut precum cel al ordonanței de urgență ce formează obiectul prezentei excepții, atât în cadrul comisiilor de specialitate, cât și în plenul fiecărei Camere a Parlamentului, potrivit competențelor stabilite de art.75 din Constituție, și recurgerea la adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență nu își găsesc nicio motivare rezonabilă într-un stat democratic și în care se respectă principiul separației puterilor.

13. Întrucât pe rolul Parlamentului a fost înregistrată o propunere legislativă cu același obiect, îi revine Guvernului obligația de a respecta principiul cooperării loiale cu puterea legislativă, în acest sens fiind imperios să se abțină de la adoptarea reglementărilor ce constituie deja obiectul dezbaterilor parlamentare. Încercarea de contracarare a unei propuneri legislative ce vizează aceleași aspecte prin adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență conduce la apariția unui vădit conflict cu autoritatea legiuitoare, situație ce nu poate rămâne nesancționată într-o democrație constituțională, sens în care se menționează Decizia nr.1221 din 12 noiembrie 2008. Mai mult, la data adoptării actului normativ criticat existau norme juridice edictate de Parlament cu privire la modalitatea de organizare atât a alegerilor locale, cât și a alegerilor pentru Parlamentul European, norme ce se regăsesc în cuprinsul Legii nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările ulterioare, și al Legii nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, neputându-se reține existența unui vid legislativ, ci doar dorința Guvernului de a deroga, în mod total nejustificat, de la textele legale în vigoare. Prin urmare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 încalcă art.1 alin.(4) și art.61 alin.(1) din Constituție.

14. Se susține că art.2 și 3 din ordonanța de urgență criticată încalcă dispozițiile art.53 și ale art.115 alin.(6) din Constituție, întrucât afectează în mod nejustificat drepturile electorale prin atingerea adusă modalității de constituire a birourilor electorale, organisme care au rol deosebit de important în asigurarea respectării drepturilor electorale ale cetățenilor. Anularea drepturilor unor partide de a avea delegați în cadrul birourilor electorale reprezintă o încălcare a principiilor democratice fundamentale, precum și a dreptului la un proces electoral care să se desfășoare în mod echitabil. Asigurarea integrității și echității procesului electoral prin conferirea dreptului partidelor politice de a desemna delegați în birourile electorale trebuie să reprezinte linii directoare de la care autoritățile unui stat ce se dorește a fi considerat democratic și european nu ar trebui să se abată. Or, dispozițiile criticate anulează dreptul unor formațiuni politice – cum este și cazul partidului REPER – de a fi reprezentate și de a-și desemna membrii de drept în cadrul acestor birouri electorale, deci implicit și în cadrul Biroului Electoral Central. Se subliniază că partidul REPER are 5 membri din România în Parlamentul European și, cu toate acestea, prin dispozițiile derogatorii ale ordonanței de urgență criticate de la Legea nr.33/2007, a pierdut dreptul de a avea membri de drept în cadrul birourilor electorale. Ca atare, interzicerea dreptului de desemnare de drept a unor delegați în cadrul birourilor electorale pentru partidul REPER, drept care este consacrat de dispozițiile Legii nr.33/2007, conduce la o restrângere a drepturilor electorale, încălcând art.53 din Constituție.

15. Modalitatea prin care s-a ales legiferarea acestei chestiuni, respectiv prin adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență, reprezintă o încălcare a dispozițiilor art.115 din Constituție. Modificările aduse reglementărilor privind instituții esențiale în procesul electoral, cum este și cazul birourilor electorale, și mai cu seamă modalitatea de compunere a acestora, modificări care elimină drepturile unor competitori electorali de a desemna delegați în cadrul acestor birouri, încalcă inclusiv normele edictate de Comisia de la Veneția. Or, normele edictate de această Comisie au fost receptate în jurisprudența Curții Constituționale.

16. Se mai susține că ordonanța de urgență criticată încalcă dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât reformează în mod radical legislația electorală cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor locale și a celor pentru Parlamentul European, nerespectând astfel standardele europene în materie electorală. De asemenea, prin reglementarea organizării la aceeași dată atât a alegerilor pentru Parlamentul European, cât și a celor pentru autoritățile administrației publice locale, se creează o evidentă confuzie în rândul electoratului, care se confruntă cu un număr ridicat de buletine de vot, situație care este de natură să creeze confuzie în rândul cetățenilor. Modificările legislative realizate intempestiv vor crea dificultăți atât autorităților însărcinate cu punerea lor în aplicare, cât și cetățenilor, care își exercită cu dificultate dreptul la vot. De asemenea, modificările efectuate afectează în mod

categoric instituții și proceduri esențiale ale procesului electoral, încălcând în mod evident principiul stabilității normelor în materie electorală. În sensul celor arătate, se fac referiri la jurisprudența Curții Constituționale și la Codul bunelor practici în materie electorală – Linii directe și raport explicativ, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, în cadrul celei de-a 52-a sesiuni plenare, care pune accentul cu precădere asupra stabilității și predictibilității reglementărilor în materie electorală.

17. Se apreciază că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 încalcă dispozițiile art.2 alin.(1) din Constituție, întrucât Guvernul încearcă să afecteze caracterul liber și corect al alegerilor ce urmează să se desfășoare în cursul anului 2024. Astfel, se aduc modificări fundamentale în ceea ce privește modalitatea de constituire și compunere a organismelor care veghează la buna desfășurare a alegerilor, și anume asupra birourilor electorale, strict pentru scrutinurile electorale ce vor fi organizate împreună la data de 9 iunie 2024. Fără a aduce vreo justificare rezonabilă, Guvernul stabilește noi criterii în funcție de care partidele politice beneficiază de reprezentanți proprii în cadrul birourilor electorale de la toate nivelurile. Ordonanța de urgență criticată restrânge categoria partidelor politice care au dreptul de a avea reprezentanți proprii în cadrul alegerilor, ceea ce conduce la creșterea posibilității ca procesul electoral să fie viciat și afectat de fenomenul fraudelor electorale.

18. Se menționează că această ordonanță de urgență încalcă și principiul constituțional al egalității în drepturi, discriminând într-un mod nejustificat competitorii electorali care participă la scrutinul electoral din data de 9 iunie 2024.

19. Se consideră că ordonanța de urgență criticată încalcă obligativitatea deciziilor Curții Constituționale, întrucât nu respectă cele statuate de instanța constituțională cu ocazia soluționării altor obiecții/excepții de neconstituționalitate având același obiect. Se arată că, prin Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a statuat, cu putere de lucru judecat, că o soluție legislativă prin care se comasează organizarea mai multor tipuri de alegeri la aceeași dată este de natură să îngreuneze în mod excesiv procesul de vot, cu consecința încălcării liberei exprimări a cetățenilor la momentul exercitării dreptului la vot. Or, atât timp cât o soluție legislativă a fost invalidată de către Curtea Constituțională, o nouă încercare a Guvernului de a adopta un set de norme juridice cu aceeași finalitate nu poate rămâne nesancționată de către Curtea Constituțională.

20. Se mai arată că soluția legislativă prin care se acordă posibilitatea tuturor aleșilor locali, fie ei primari, președinți de consiliu județean, consilieri locali sau județeni, să își dea demisia din partidul pe listele cărui au fost aleși pentru a se înscrie într-un partid politic diferit, fără a suferi consecința imediată a pierderii mandatului câștigat, este contrară Deciziei Curții Constituționale nr.761 din 17 decembrie 2014.

21. **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția contencios administrativ și fiscal** observă că, în preambulul ordonanței de urgență criticate, Guvernul a explicat urgența reglementării, precum și situațiile excepționale care impun o asemenea modalitate de legiferare, astfel că nu se încalcă art.115 alin.(4) din Constituție. Se mai apreciază că modificările legislative operate cu doar trei luni înainte de data alegerilor, ca urmare a organizării simultane a două tipuri de alegeri naționale, nu încalcă art.1 alin.(5) și art.147 alin.(4) din Constituție, sens în care se invocă Decizia Curții Constituționale nr.150 din 12 martie 2020.

22. Instanța supremă consideră întemeiată critica de neconstituționalitate intrinsecă invocată în legătură cu dispozițiile art.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 în raport cu art.115 alin.(6) din Constituție, potrivit cărora măsurile adoptate prin ordonanță de urgență nu pot afecta drepturi electorale. Prin art.2 alin.(2) lit.d) din ordonanța de urgență, Guvernul a stabilit că Biroul Electoral Central este alcătuit prin includerea membrilor propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, în condițiile în care, anterior, Parlamentul, prin Legea nr.33/2007, a recunoscut dreptul partidelor politice care au membri în Parlamentul European de a-și desemna un reprezentant în Biroul Electoral Central, drept care, însă, a fost suprimat prin actul normativ criticat. Întrucât modalitatea de constituire a comisiilor electorale reprezintă un element esențial al exercitării drepturilor electorale, modificarea prin ordonanță de urgență a modului în care acestea sunt reglementate prin lege, în măsura în care conduce la suprimarea unor drepturi recunoscute prin lege, atrage încălcarea art.115 alin.(6) din Constituție.

23. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

24. **Președintele Senatului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este, în principal, inadmisibilă și, în subsidiar, neîntemeiată.

25. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă consideră că acestea sunt neîntemeiate și invocă jurisprudența instanței de contencios constituțional referitoare la art.115 alin.(4)

din Constituție, care a statuat că Guvernul poate adopta o ordonanță de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: (i) existența unei situații extraordinare; (ii) reglementarea acesteia să nu poată fi amânată; (iii) urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.255 din 11 mai 2005, Decizia nr.55 din 5 februarie 2014 și Decizia nr.761 din 17 decembrie 2014). Situația extraordinară are un caracter obiectiv și cuantificabil, existența sa nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență. Din analiza argumentelor cuprinse în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 rezultă că situația de fapt care a determinat urgența reglementării este determinată de un context electoral intern și extern obiectiv, generat, pe de o parte, de faptul că, la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, alegerile europarlamentare se desfășoară, în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale și, pe de altă parte, de dificultățile generate de organizarea în România a patru tipuri de scrutinuri distincte într-un singur an. Soluția legislativă a Guvernului pentru gestionarea situației extraordinare a fost reglementarea, prin derogare de la prevederile legale specifice, a organizării alegerilor locale odată cu alegerile pentru Parlamentul European, în data de 9 iunie 2024. Soluția legislativă adoptată de Guvern pentru a gestiona situația extraordinară a condus în mod necesar și la adaptarea cadrului legislativ în materie electorală, prin măsuri correlative care au ca finalitate respectarea drepturilor electorale ale persoanelor care doresc să candideze la cele două tipuri de scrutin, a duratei mandatelor în curs ale aleșilor locali, protejarea datelor cu caracter personal și, în particular, buna desfășurare a procesului electoral pentru alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European, care urmează să se desfășoare simultan.

26. În ceea ce privește urgența reglementării, Curtea Constituțională a arătat în jurisprudența sa că aceasta nu echivalează cu existența situației extraordinare, reglementarea operativă putându-se realiza și pe calea procedurii obișnuite de legiferare (Decizia nr.421 din 9 mai 2007). Esențial este că urgența reglementării apare atunci când o situație extraordinară determină necesitatea reglementării imediate, fără întârziere, a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista riscul iminent al producerii unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental. Din acest motiv, urgența reglementării este consecutivă situației extraordinare și nu poate fi acreditată sau motivată de utilitatea/oportunitatea/rațiunea reglementării (a se vedea Decizia nr.255 din 11 mai 2005 și Decizia nr.60 din 12 februarie 2020). În cazul ordonanței de urgență criticate, urgența reglementării rezultă din însăși situația extraordinară existentă la momentul adoptării ordonanței, fiind justificată exclusiv de necesitatea reglementării imediate, fără întârziere, a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista un risc iminent de producere a unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar drept fundamental (în cazul de față, însăși securitatea și integritatea procesului electoral). Astfel, nu au nicio relevanță în analiza excepției de neconstituționalitate intențiile exprimate în spațiul public de actori politici cu privire la comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, caracterul periodic al alegerilor sau faptul că în Parlament exista depusă o propunere legislativă cu un obiect de reglementare similar cu al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024. Ceea ce contează în analiza excepției de neconstituționalitate este situația de fapt extraordinară de la momentul adoptării ordonanței de urgență și faptul că soluția legislativă identificată de Guvern este de natură să evite o gravă atingere a interesului public. Președintele Senatului consideră că urgența adoptării actului normativ criticat a fost motivată în mod adecvat, iar reglementările cuprinse în ordonanța de urgență sunt expresia soluției legislative identificate de Guvern pentru gestionarea situației extraordinare a cărei reglementare nu mai putea fi amânată.

27. Totodată, consideră neîntemeiate și criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea prevederilor constituționale ale art.1 alin.(4) și ale art.61 alin.(1), având în vedere că premisele pentru aplicarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie nu se aplică în ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, întrucât Parlamentul nu a adoptat o lege cu obiect similar, fiind doar înregistrată o propunere legislativă, iar Guvernul nu a adoptat ordonanța de urgență criticată cu scopul de a contracara o măsură de politică legislativă sau de a împiedica ca o lege adoptată de Parlament să-și producă efectele.

28. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, președintele Senatului consideră că prevederile care au o legătură relevantă cu soluționarea cauzei pendinte, respectiv dispozițiile art.2 alin.(2) lit.d) și alin.(4) din ordonanța de urgență criticată, nu contravin prevederilor art.115 alin.(6) și ale art.53 din Constituție, iar criticile privind art.2 și 3 din ordonanța de urgență ar trebui respinse ca inadmisibile. În ceea ce privește interdicția prevăzută la art.115 alin.(6) din Constituție de a adopta ordonanțe de urgență care să afecteze drepturile electorale, Curtea Constituțională a precizat în jurisprudența sa că drepturile electorale formează o categorie distinctă între drepturile și libertățile cetățenilor. Acestea se referă atât la drepturile electorale menționate de Constituție, cât și la drepturile electorale prevăzute în legislația infraconstituțională – cum ar fi, de exemplu, dreptul

alegătorilor de a face întâmpinări împotriva omisiunilor, a înscrisurilor greșite sau a oricăror erori din Registrul electoral; dreptul alegătorilor de a verifica înscrierea în listele electorale, de a face întâmpinări împotriva omisiunilor, a înscrierilor greșite și a oricăror erori; dreptul alegătorilor de a face contestație cu privire la listele electorale; dreptul alegătorilor de a obține cartea de alegător; dreptul de contestare a candidaturilor; dreptul candidaților de a contesta operațiunile electorale; dreptul candidaților de a avea acces la mijloacele de informare în masă (Decizia nr.150 din 12 martie 2020). În consecință, afectarea prin intermediul unei ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votaților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia (Decizia nr.143 din 13 martie 2019). Totodată, Curtea Constituțională a precizat că, pe calea ordonanțelor de urgență, se poate interveni asupra drepturilor electorale procedurale prevăzute în legislația infraconstituțională, în măsura în care nu se aduce atingere existenței dreptului, nu se „afectează” substanța dreptului ca atare (Decizia nr.1189 din 6 noiembrie 2008 și Decizia nr.150 din 12 martie 2020). Prin urmare, drepturile electorale care nu pot fi afectate aparțin alegătorilor/votaților și/sau, după caz, candidaților. Procedura de constituire a birourilor electorale și corolarul acestei proceduri (desemnarea de drept a unor reprezentanți din partea competitorilor electorali) reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, nu un drept electoral în sensul art.115 alin.(6) din Constituție, așa cum a fost explicat în jurisprudența Curții Constituționale. Ca atare, compunerea unui birou electoral și procedura de constituire a acestuia trebuie analizate prin raportare la scopul urmărit de legiuitor într-o societate democratică, și anume asigurarea unor garanții suficiente pentru desfășurarea unui proces electoral liber, transparent și echitabil.

29. Mai mult, ca urmare a organizării unui singur Birou Electoral Central pentru a coordona și supraveghea procesul electoral pentru două tururi de scrutin distincte (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European), prin derogare atât de la Legea nr.33/2007, cât și de la Legea nr.115/2015, legiuitorul derivat a ales să reglementeze compunerea și procedura de constituire a Biroului Electoral Central de o manieră distinctă, specifică situației electorale generate de comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, ceea ce se încadrează în marja de apreciere de care dispune, sub condiția ca această compunere și procedură de constituire a Biroului Electoral Central să nu afecteze caracterul liber, transparent și echitabil al procesului electoral. Rezultă că sunt respectate garanțiile pentru un proces electoral liber, transparent și echitabil, fără a fi afectate drepturi electorale substanțiale sau procedurale ale votaților/alegătorilor sau ale candidaților. Compunerea birourilor electorale este o chestiune care se încadrează în marja de apreciere a legiuitorului, fie primar, fie derivat, singura limită constituțională fiind determinată de respectarea caracterului echitabil al procesului electoral în cadrul unei societăți democratice, aspect care poate fi verificat în cadrul unui control de constituționalitate prin prisma principiului pluralismului politic și al garanțiilor legale suficiente pentru respectarea caracterelor votului cetățenilor. În consecință, întrucât soluția legislativă criticată reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, și nu un drept electoral în sensul art.115 alin.(6) din Constituție, nu încalcă nici prevederile art.53 din Constituție care se referă la restrângerea exercițiului unor drepturi și a libertăților fundamentale, ca urmare a existenței unor scopuri legitime de rang constituțional precum: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

30. Se apreciază că invocarea art.2 alin.(1) din Constituție este formală, susținerile formulate fiind generale și ipotetice, neputându-se desluși în mod rezonabil critica de neconstituționalitate.

31. Cu privire la încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție, se consideră că argumentele privind neconstituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024, în ansamblul ei, fundamentate pe jurisprudența Curții (Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012), nu au o legătură relevantă cu cauza pendinte. Argumentele formulate de autorul excepției de neconstituționalitate vizează ansamblul reglementărilor dispuse prin ordonanța de urgență criticată prin raportare la recomandările Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) și la o jurisprudență a Curții Constituționale care viza o reglementare diferită de cea dispusă prin ordonanța de urgență. Or, reglementările care au o legătură relevantă cu litigiul pendinte sunt cele prevăzute la art.2 alin.(2) lit.d) și alin.(4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, neputând fi reținută în acest sens, încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție cu referire la întreaga ordonanță de urgență, *in corpore*. Pentru aceleași argumente, solicită respingerea, ca inadmisibile, a criticilor privind încălcarea prevederilor art.147 alin.(4) din Constituție întrucât vizează dispoziții care nu au o legătură relevantă cu litigiul pendinte în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

32. **Președintele Camerei Deputaților, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

33. La dosarul cauzei, domnul Marian-Nicolae Henzulea, în calitate de *amicus curiae*, a depus un înscris prin care apreciază că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, în ansamblul său, precum și art.2, 3, 14, 16 și 34 din aceasta sunt neconstituționale.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al președintelui Senatului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, înscrisurile depuse, susținerile orale, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

34. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

35. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.195 din 8 martie 2024. Examinând motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că sunt criticate, în mod punctual, prevederile art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(2) lit.d) și alin.(4) fraza a doua teza întâi, alin.(5)-(14), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, precum și ordonanța de urgență, în ansamblul său, texte asupra cărora Curtea urmează să se pronunțe prin prezenta decizie. Textele legale punctual criticate au următorul cuprins:

- **Art.1 alin.(1):** „Alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 se desfășoară în ziua de duminică, 9 iunie 2024”;

- **Art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi, alin.(5)–(14):** „(2) Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...]

d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019;

(4) În termen de 24 de ore de la investire, cei 7 judecători aleg din rândul lor, prin vot secret, președintele Biroului Electoral Central și locțiitorul acestuia. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente și cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la alin.(2) lit.c), d) și e), iar în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri, altele decât cele prevăzute la alin.(2) lit.c), d) și e), în limita numărului de membri prevăzut la alin.(2)”;

(5) Biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate este constituit din 3 judecători în exercițiu ai Tribunalului București, un reprezentant al Autorității Electorale Permanente și cel mult 10 reprezentanți ai partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024. Desemnarea judecătorilor se face în ședință publică, cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor, de către președintele Tribunalului București, prin tragere la sorți, dintre judecătorii în exercițiu ai acestuia. Data ședinței se aduce la cunoștința publică, prin presă, de președintele Tribunalului București, cu cel puțin 24 de ore înainte. Tragerea la sorți se face pe funcții, președinte și locțiitor, și se consemnează într-un proces-verbal semnat de președintele Tribunalului București, care constituie actul de investire. Biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate astfel constituit îndeplinește toate atribuțiile ce îi revin potrivit legii, urmând a fi completat în termen de 24 de ore cu reprezentantul Autorității Electorale Permanente.

(6) Cel mai târziu cu 20 de zile înainte de data alegerilor, biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate se completează cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic, al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale care are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024. Până la această dată, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 au obligația de a transmite numele și prenumele reprezentantului lor biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate. Comunicările transmise după acest termen nu se mai iau în considerare.

(7) În termen de 5 zile de la expirarea termenului de completare a biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate cu reprezentanții partidelor politice, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțelor politice sau electorale care are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 se va proceda la completarea biroului cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic, al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale dintre acestea care nu are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 de către președintele biroului, prin tragere la sorți în prezența membrilor biroului și a persoanelor delegate de partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice și alianțele electorale care au comunicat reprezentanții. Până la această dată, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care nu au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 au obligația de a transmite biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate numele și prenumele reprezentanților lor. Comunicările transmise după acest termen nu se mai iau în considerare.

(8) Biroul electoral de circumscripție județeană, Biroul electoral de circumscripție a municipiului București și birourile electorale de circumscripție ale sectoarelor municipiului București pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 sunt formate din președinte, un locțiitor al acestuia, un reprezentant al Autorității Electorale Permanente și din 12 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(9) Biroul electoral de circumscripție orășenească și biroul electoral de circumscripție municipală pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 sunt formate din președinte, un locțiitor al acestuia și din 9 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(10) Biroul electoral de circumscripție comunală pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 este format din președinte, un locțiitor al acestuia și din 7 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(11) Desemnarea președinților birourilor electorale de circumscripție și a locțiitorilor acestora, prevăzuți la alin.(8)–(10), se face potrivit dispozițiilor Legii nr.115/2015, cu modificările și completările ulterioare, în termen de 35 de zile de la data începerii perioadei electorale. La alegerile din data de 9 iunie 2024, Autoritatea Electorală Permanentă transmite președinților tribunalelor, cu cel puțin 48 de ore înaintea datei desemnării președinților birourilor electorale de circumscripție și a locțiitorilor acestora, prin intermediul poștei electronice, lista juriștilor înscriși în Corpul experților electorali care au acceptat să fie desemnați în birourile electorale de circumscripție și care cuprinde numele, prenumele, codurile numerice personale, domiciliile, adresele de e-mail și numerele de telefon ale acestora. Persoanele prevăzute în lista juriștilor înscriși în Corpul experților electorali care au acceptat să fie desemnați în birourile electorale de circumscripție și care nu au fost desemnate președinți ai birourilor electorale de circumscripție și locțiitori ai acestora, conform art.26 alin.(5)–(11) din Legea nr.115/2015, cu modificările și completările ulterioare, vor putea fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare și locțiitori ai acestora.

(12) Birourile electorale ale secțiilor de votare din țară sunt constituite dintr-un președinte, un locțiitor al acestuia și 7 membri, reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(13) Desemnarea președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare din țară și a locțiitorilor acestora se face cel mai târziu cu 20 de zile înainte de data votării, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art.15 alin.(2) din Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare. În cazul în care președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare nu se prezintă la secția de votare la orele stabilite de lege, aceștia sunt înlocuiți de îndată, cu aplicarea corespunzătoare a art.15 alin.(2) din Legea nr.208/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(14) La alegerile din 9 iunie 2024, cu excepția biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate și a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, completarea birourilor electorale se face, în prima etapă, cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute, precum și cu reprezentantul grupului organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Camera Deputaților. În a doua etapă, completarea birourilor electorale se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul

European din anul 2019, altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere, completarea birourilor electorale se face cu reprezentanți ai partidelor politice, alianțelor politice sau electorale, formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-au alocat reprezentanți în primele două etape.”;

- **Art.3:** „(1) Prin derogare de la prevederile art.30 alin.(1) din Legea nr.33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024, birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate sunt alcătuite dintr-un președinte, un locțiitor al acestuia și un număr între 1 și 8 membri. Birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate nu pot funcționa cu mai puțin de 3 membri, dintre care unul este președinte.

(2) Președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate și locțiitorii acestora sunt desemnați de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare cel mai târziu cu 20 de zile înaintea zilei votării. Desemnarea se realizează în baza cererilor cetățenilor cu drept de vot, semnate și datate, prin care se declară și îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.16 alin.(1) lit.a)–e) și g) din Legea nr.208/2015, cu modificările și completările ulterioare, transmise prin poștă, fax ori e-mail sau depuse la misiunile diplomatice și oficiile consulare. Deciziile privind desemnarea președinților birourilor secțiilor de votare din străinătate și a locțiitorilor acestora se comunică biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate care le aduce la cunoștința publică prin afișare pe site-ul propriu.

(3) În 5 zile de la data desemnării președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate și a locțiitorilor acestora, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 transmit biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, prin mijloace electronice, listele reprezentanților lor în birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate, cuprinzând numele, prenumele, numerele de telefon, adresele de e-mail și codurile numerice personale ale titularului și ale supleanților, însoțite de declarațiile lor de acceptare. O formațiune politică poate avea un titular și 2 supleanți ai acestuia pentru fiecare secție de votare. Supleanții pot înlocui titularii când aceștia nu pot participa la activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate.

(4) În 48 de ore de la data expirării termenului prevăzut la alin.(3), președintele biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate completează birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate, ai căror președinți și locțiitori au fost desemnați. În această componentă, birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate îndeplinesc toate atribuțiile prevăzute de lege. Operațiunile de completare a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate se consemnează în procese-verbale care reprezintă actele de investire, fiind aduse la cunoștința publică prin afișare pe site-ul biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate și comunicate Ministerului Afacerilor Externe.

(5) Operațiunile de completare a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate trebuie să se finalizeze până cel mai târziu cu 10 zile înaintea zilei votării.

(6) În urma investirii într-un birou electoral al secției de votare din străinătate, președintele, locțiitorul și ceilalți membri sunt obligați să îndeplinească atribuțiile ce le revin conform legii, aceștia răspunzând pentru buna gestiune a materialelor ce le sunt predate pentru desfășurarea procesului electoral.

(7) În cazul în care numărul persoanelor propuse de formațiunile politice este insuficient pentru completarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, acestea sunt completate cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice sau ai oficiilor consulare, după caz.

(8) În situația în care birourile electorale ale secțiilor de votare nu pot fi completate conform alin.(3) și (7), acestea se completează de către președintele biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate cu personal asigurat de către Ministerul Afacerilor Externe, precum și de alte autorități publice, la solicitarea Ministerului Afacerilor Externe. Costurile deplasării și cazării personalului trimis în străinătate pentru a face parte din birourile electorale ale secțiilor de votare sunt suportate de către Ministerul Afacerilor Externe.

(9) În cazul în care numărul persoanelor propuse potrivit alin.(3) este insuficient sau când acestea nu au confirmat până cu 3 zile înaintea datei votării, în scris, prin e-mail sau mesaj text, că se vor prezenta la activitatea biroului electoral al secției de votare din străinătate, acesta este completat cu supleanții propuși de aceeași formațiune politică, până cel mai târziu cu două zile înaintea zilei votării, iar dacă aceștia nu confirmă prezența, se completează, inclusiv în ziua votării, de către președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, după informarea biroului electoral

ierarhic superior, cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare.

(10) În cazul în care președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate nu își îndeplinesc atribuțiile ce le revin sau săvârșesc contravenții prevăzute de Legea nr.33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, sunt înlocuiți, de îndată, la solicitarea biroului electoral ierarhic superior, cu locțiitorii acestora. În cazul în care ceilalți membri ai birourilor electorale ale secțiilor de votare nu își îndeplinesc atribuțiile ce le revin sau săvârșesc contravenții prevăzute de Legea nr.33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, sunt înlocuiți, de îndată, de către președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, după informarea biroului electoral ierarhic superior, cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare.

(11) Cetățenii români cu drept de vot prevăzuți la alin.(8)-(10) trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la art.16 alin.(1) lit.a)-e) și g) din Legea nr.208/2015, cu modificările și completările ulterioare, dovedite prin declarație pe propria răspundere.

(12) Modelul cererilor prevăzute la alin.(2), modelul declarației de acceptare prevăzută la alin.(3) și modelul declarației pe propria răspundere prevăzută la alin.(11) se stabilesc prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente, în termen de 20 de zile de la data începerii perioadei electorale.”;

- Art.33 alin.(1): „Persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, dețin un mandat de ales local se pot înscrie în orice partid politic pentru a candida din partea acestuia la alegerile autorităților administrației publice locale din data de 9 iunie 2024, fără să le înceteze, în condițiile art.160 alin.(1) lit.h), art.193 alin.(2) și art.204 alin.(2) lit.j), după caz, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, mandatul deținut, pe care îl pot exercita până la momentul intrării în exercițiul mandatului autorităților administrației publice locale alese în anul 2024, în condițiile prevăzute de art.34.”

36. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(4) și (5) privind separația puterilor în stat și securitatea juridică, ale art.2 alin.(1) privind suveranitatea, ale art.16 privind egalitatea în drepturi, ale art.53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art.61 alin.(1) privind rolul Parlamentului, ale art.115 alin.(4) și (6) privind condițiile adoptării ordonanțelor de urgență și ale art.147 alin.(4) privind efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

(1.) Admisibilitatea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(5)–(13), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024

37. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta a fost invocată într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva Procesului-verbal nr.1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, prin care se solicită anularea actului administrativ contestat și obligarea Biroului Electoral Central la emiterea unui nou proces-verbal prin care să fie menționat în componența sa, și domnul Petrescu Tiberiu-Ionuț ca reprezentant al Partidului Reînnoim Proiectul European în România – REPER.

38. Respingerea cererii partidului REPER s-a întemeiat pe art.2 alin.(4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, acestui partid nefiindu-i repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, întrucât a fost înregistrat ca partid politic în Registrul partidelor politice prin Sentința civilă nr.49/DEC/P, pronunțată la data de 11 iulie 2022 de Tribunalul București – Secția a III-a civilă în Dosarul nr.14787/3/2022, definitivă prin neapelare din data de 3 august 2022.

39. Prin Procesul-verbal nr.1 din 16 martie 2024 a fost constituit Biroul Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru alegerile pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, denumite în continuare, generic, „alegerile din data de 9 iunie 2024”, în conformitate cu dispozițiile art.2 alin.(4) și (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024. Astfel, Biroul Electoral Central a fost completat, în prima etapă, „cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la alin.(2) lit.c), d) și e)”, respectiv cu membrii propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, cu membrii propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. Întrucât partidul REPER nu face parte din categoria partidelor menționate la art.2 alin.(2) lit.c), d) sau e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 și ținând seama de faptul că cele 5 mandate pe

care le deține în Parlamentul European la data înființării Biroului Electoral Central pentru alegerile din data de 9 iunie 2024, nu au fost repartizate acestui partid ca urmare a participării sale la alegerile din anul 2019, având în vedere data înființării acestuia, ci prin cooptarea, după înființare, a unui număr de 5 membri ai Parlamentului European care obținuseră mandatele candidând în anul 2019 pe lista Partidului Uniunea Salvați România – USR (care a fuzionat ulterior cu Partidul Libertate, Unitate și Solidaritate – PLUS, prin absorbție), cererea partidului REPER privind completarea Biroului Electoral Central în prima etapă, inclusiv cu reprezentantul propus de partidul REPER, a fost respinsă în raport cu dispozițiile art.2 alin.(4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024.

40. Până la termenul de judecată a prezentei excepții de neconstituționalitate, Biroul Electoral Central pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 a fost completat în cea de-a treia etapă, pentru locurile rămase libere, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri, altele decât cele prevăzute la art.2 alin.(2) lit.c, d) și e), în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, conform art.2 alin.(2) lit.f), alin.(4) teza finală și alin.(14) teza finală. Astfel, prin Procesul-verbal nr.5 din 10 mai 2024, Biroul Electoral Central a fost completat cu trei membri noi, unul dintre aceștia fiind Tiberiu-Ionuț Petrescu, propus de partidul REPER prin Adresa din data de 15 martie 2024.

41. Raportat la cauză, Curtea constată că prevederile art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(5)–(13), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu au legătură cu soluționarea litigiului *pendinte*, întrucât privesc:

- organizarea concomitentă a alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European în ziua de duminică, 9 iunie 2024 [art.1 alin.(1)];

- organizarea Biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, a birourilor electorale de circumscripție din țară (Biroul electoral de circumscripție județeană, Biroul electoral de circumscripție a municipiului București, birourile electorale de circumscripție ale sectoarelor municipiului București, Biroul electoral de circumscripție orășenească, cel de circumscripție municipală și cel de circumscripție comunală) [art.2 alin.(5)–(13)];

- organizarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate [art.3];

- eliminarea sancțiunii încetării mandatului de ales local în privința persoanelor care se înscriu într-un alt partid politic pentru a candida din partea acestuia la alegerile autorităților administrației publice locale din data de 9 iunie 2024 [art.33 alin.(1)].

42. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut, cu privire la condiția de admisibilitate referitoare la „legătura cu soluționarea cauzei”, cuprinsă în art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992, că aceasta presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecătii, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le stabilesc dispozițiile art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului (a se vedea, Decizia nr.210 din 17 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.805 din 20 septembrie 2018, paragraful 20).

43. În cauza de față, Curtea reține că partidul REPER, înființat în anul 2022, nu a îndeplinit condițiile referitoare la ocuparea de drept a unui loc în cadrul Biroului Electoral Central, în prima etapă de constituire, prin valorificarea mandatelor pe care le deține în Parlamentul European, fără ca acestea să îi fi fost repartizate în anul 2019 (data alegerilor pentru Parlamentul European, dată la care partidul REPER nu exista). Prin urmare, textele legale care nu privesc compunerea Biroului Electoral Central din perspectiva menționată nu au nicio legătură cu soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței *a quo*. **Rezultă că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(5)–(13), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 este inadmisibilă.**

(2.) Criticile de neconstituționalitate extrinsecă privind Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, în ansamblul său

(2.1.) Criticile privind încălcarea art.115 alin.(4) din Constituție

44. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale referitoare la art.115 alin.(4) din Constituție, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: existența unei situații extraordinare, reglementarea acesteia să nu poată fi amânată și urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței (a se vedea Decizia nr.255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.511 din 16 iunie 2005).

45. Situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun și au un caracter obiectiv, în sensul că existența lor nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr.83 din 19 mai 1998, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.211 din 8 iunie 1998). Mai mult, **de esența situației extraordinare nu este caracterul de noutate al acesteia. Situația extraordinară se poate raporta și la evenimente sau situații neprevăzute, apărute intempestiv, dar nu impune cu necesitate atributul ineditului sau o anumită particularitate necunoscută până la momentul reglementării prin ordonanță de urgență** (a se vedea și Decizia nr.60 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.369 din 8 mai 2020, paragraful 53).

46. Inexistența sau neexplicarea urgenței reglementării situațiilor extraordinare constituie în mod evident, o barieră constituțională în calea adoptării de către Guvern a unei ordonanțe de urgență. A decide altfel înseamnă a goli de conținut dispozițiile art.115 din Constituție privind delegarea legislativă și a lăsa libertate Guvernului să adopte în regim de urgență, acte normative cu putere de lege, oricând și – ținând seama de împrejurarea că prin ordonanță de urgență se poate reglementa și în materii care fac obiectul legilor organice – în orice domeniu (a se vedea Decizia nr.258 din 14 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.341 din 17 aprilie 2006, și Decizia nr.366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 2 septembrie 2014, paragraful 31).

47. Așa fiind, pentru emiterea unei ordonanțe de urgență este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public. Curtea a mai reținut că invocarea elementului de oportunitate, prin definiție de natură subiectivă, căruia i se conferă o eficiență contributivă determinantă a urgenței, ceea ce, implicit, îl convertește în situație extraordinară, impune concluzia că aceasta nu are, în mod necesar și univoc, caracter obiectiv, ci poate da expresie și unor factori subiectivi (a se vedea Decizia nr.255 din 11 mai 2005, precitată).

48. Din analiza jurisprudenței menționate rezultă că numai existența unor elemente cu caracter obiectiv, care nu au putut fi prevăzute, poate determina apariția unei situații a cărei reglementare se impune cu celeritate. Constatarea acestor elemente se realizează de Guvern, care este obligat să motiveze intervenția sa în preambulul actului normativ adoptat (Decizia nr.56 din 31 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.281 din 2 aprilie 2024, paragraful 42).

49. Curtea observă că Guvernul a motivat situația extraordinară în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 prin următoarele considerente:

- *Declarația Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2023, prin care s-a luat act de faptul că următoarele alegeri pentru Parlamentul European vor avea loc în perioada care rezultă din aplicarea articolului 11 alineatul (2) primul paragraf din Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct (JO L 278, 8.10.1976, p. 5), și anume între 6 și 9 iunie 2024,*
- *alegerile pentru Parlamentul European din iunie 2024 vor avea loc într-un context deosebit, provocările politice cu care se confruntă Uniunea și statele sale membre fiind semnificative,*
- *rolul definitoriu al alegerilor europene din iunie 2024 pentru viitorul Uniunii Europene în anii următori,*
- *Recomandarea Comisiei Europene nr.C (2023) 8626 din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European,*
- *asigurarea unei reprezentativități mai mari a membrilor din România în Parlamentul European și consolidarea poziției României în Uniunea Europeană, prin transmiterea unui semnal clar că își dorește să urmeze poziția pro-UE și proiectele pentru dezvoltarea Uniunii până în cele mai mici unități administrativ-teritoriale, pentru evitarea repetării incidentelor produse la secțiile de votare din străinătate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 și pentru prevenirea apariției unor disfuncționalități majore în desfășurarea procesului electoral din străinătate,*
- *necesitatea asigurării accesului la vot al alegătorilor din străinătate și necesitatea asigurării exercitării dreptului de vot de către alegătorii care în ziua votării desfășoară activități care nu le permit să părăsească locul de muncă,*
- *eliminarea blocajelor determinate de înscrierea olografă în listele electorale suplimentare a alegătorilor resortisanți care în ziua votării se află în străinătate,*
- *necesitatea asigurării unei fluidități constante a procesului de votare din străinătate și a unei funcționări optime a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, prin evitarea aglomerării și a riscului ca unii dintre alegători să nu își poată exercita dreptul de vot, pentru asigurarea obiectivității, transparenței, corectitudinii și integrității modului de desfășurare a procesului electoral în străinătate și pentru prevenirea și depistarea eventualelor fraude electorale, pentru crearea premiselor ca un număr cât mai mare de alegători să se prezinte la urne,*
- *reducerea perioadei electorale și optimizarea eforturilor, în condițiile în care în România în anul 2024 se vor desfășura 4 tipuri de scrutinuri electorale,*

- *la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, alegerile europarlamentare se desfășoară în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale,*
- *prevederile art.120 alin.(1) din Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare,*
- *necesitatea reglementării primare a datelor personale care vor fi incluse în listele de susținători, precum și a implementării în context electoral a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 astfel încât partidele politice și candidații independenți să poată îndeplini formalitățile necesare depunerii candidaturilor, în considerarea termenului rămas până la data-limită a depunerii candidaturilor,*
- *această situație este de natură să genereze disfuncționalități instituționale, administrative și financiare, cu riscuri pentru securitatea și integritatea procesului electoral, autoritățile cu atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 nedispunând de cadrul juridic, resursele și garanțiile necesare pentru a asigura evitarea acestora,*
- *consecințele negative ale neadoptării, în regim de urgență, a actului normativ asupra bunei organizări și desfășurări a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și a angajamentelor asumate de statul român în materie electorală,*
- *în acord cu principiul periodicității alegerilor autorităților administrației publice locale, dar și cu îndeplinirea condiției de tratament egal atât pentru autoritățile administrației publice locale aflate în exercițiul mandatului, cât și pentru cele care urmează să înceapă un nou mandat, pentru situația specială din anul 2024, când se propune ca data desfășurării alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale să fie în aceeași zi cu data desfășurării alegerilor pentru Parlamentul European,*
- *o astfel de prevedere ține cont de necesitatea de a nu li se încălca acestor persoane dreptul de asociere în partide politice și dreptul de a fi ales, ca efect al deciziei de a decala alegerile autorităților administrației publice locale,*
- *pierderea de drept a mandatelor de către aceste persoane, ca urmare a faptului că și-au depus candidaturi din partea altui partid decât cel pe listele căruia au fost aleși, s-ar transforma într-o sancțiune pentru dreptul lor de asociere în partide politice, inclusiv din perspectiva depunerii candidaturilor,*
- *raportarea exactă la momentul intrării în exercițiul mandatului de către autoritățile administrației publice locale alese în 2024,*
- *aceste elemente vizează interesul general public și constituie o situație de urgență și extraordinară, în vederea desfășurării în bune condiții a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a asigurării condițiilor necesare pentru consultarea corpului electoral, a cărei reglementare nu poate fi amânată.*

50. Toate cele de mai sus formează conținutul obiectiv ce justifică existența unei situații extraordinare a cărei reglementare nu putea fi amânată, întrucât exista riscul organizării în condiții deficitare a celor două scrutinuri care s-ar fi repercutat în mod negativ asupra dreptului de a fi ales și de a alege. Astfel, în situația în care unul sau mai multe drepturi fundamentale riscă să fie lezate într-o situație de fapt existentă ca cea descrisă în preambulul actului normativ criticat, Guvernul are întreaga legitimitate constituțională de a adopta ordonanțe de urgență fără a se considera că încalcă limitele constituționale prevăzute de art.115. Ca atare, situația de fapt existentă poate fi calificată ca una ce exprimă o abatere de la cadrul firesc al desfășurării proceselor electorale din anul 2024 în măsura în care prezintă un risc la adresa exercitării în bune condiții a drepturilor și libertăților fundamentale și, întrucât această situație nu a fost creată de Guvern, rezultă că acestea i se poate conferi eficiența normativă a unei situații extraordinare în sensul art.115 alin.(4) din Constituție.

51. Așadar, din analiza considerentelor invocate de Guvern în preambulul ordonanței de urgență criticate rezultă că situația de fapt care a determinat urgența reglementării este determinată de un context electoral intern și extern obiectiv, generat, pe de o parte, de faptul că la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene alegerile pentru Parlamentul European se desfășoară, în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale și, pe de altă parte, de dificultățile ivite ca urmare a organizării în România a patru tipuri de scrutinuri distincte într-un singur an. Soluția legislativă a Guvernului pentru gestionarea situației extraordinare a fost reglementarea, prin derogare de la prevederile legale specifice, a organizării alegerilor locale concomitent cu alegerile pentru Parlamentul European, în data de 9 iunie 2024. Soluția legislativă adoptată de Guvern pentru a gestiona situația extraordinară a condus în mod necesar și la adaptarea cadrului legislativ în materie electorală, prin măsuri corelative ce au ca finalitate respectarea drepturilor electorale ale persoanelor care doresc să candideze la cele două tipuri de

scrutin, a duratei mandatelor în curs ale aleșilor locali, protejarea datelor cu caracter personal și, în particular, buna desfășurare a procesului electoral pentru alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European, care urmează să se desfășoare simultan.

52. Criteriul urgenței reglementării este, de asemenea, îndeplinit, având în vedere că alegerile pentru Parlamentul European trebuie să se desfășoare în perioada 6-9 iunie 2024, astfel că era imperioasă adoptarea ordonanței de urgență cu cât mai repede posibil anterior acestui termen. Mai mult, Recomandarea (UE) 2023/2829 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European [identificată în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 sub denumirea *Recomandarea Comisiei Europene nr.C (2023) 8626 din 12 decembrie 2023*], ce are ca obiect promovarea standardelor democratice înalte pentru alegerile din Uniunea Europeană și consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European și menționată în expunerea de motive a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024, a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 20 decembrie 2023, aspect care justifică, de asemenea, urgența adoptării actului normativ criticat.

53. Intențiile politice exprimate prin declarații politice în spațiul public cu privire la comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, exprimate anterior deciziei Guvernului de a adopta Ordonanța de urgență nr.21/2024, criticate de autorul excepției, nu reprezintă situații extraordinare în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, de esența celor din urmă fiind caracterul lor real, obiectiv, cuantificabil. Situația extraordinară reprezintă o situație de fapt care există la momentul luării deciziei de către Guvern de a adopta ordonanța de urgență, acesta fiind constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public.

54. În ceea ce privește urgența reglementării, Curtea a constatat în jurisprudența sa că, urgența reglementării nu echivalează cu existența situației extraordinare, aceasta din urmă generând urgența reglementării imediate a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista riscul iminent al producerii unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental. Din acest motiv, urgența reglementării este consecutivă situației extraordinare și nu poate fi acreditată sau motivată de utilitatea, oportunitatea sau rațiunea reglementării (a se vedea, în mod similar, Decizia nr.255 din 11 mai 2005 sau Decizia nr.60 din 12 februarie 2020, paragraful 57, precitate). Curtea reține așadar, că urgența reglementării există atunci când mecanismul comun de legiferare specific Parlamentului, chiar și în procedură de urgență, nu este în măsură să răspundă cu celeritate necesității de a se interveni de îndată, astfel că reglementarea de către Guvern, prin procedura ordonanței de urgență, este singura soluție pentru evitarea unui risc iminent de producere a unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental (în cazul de față, înseși securitatea și integritatea procesului electoral).

55. În fine, Curtea constată că urgența adoptării este motivată în mod adecvat de Guvern în cuprinsul ordonanței de urgență analizate, actul normativ îndeplinind exigența motivării urgenței în acord cu jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.255 din 11 mai 2005, Decizia nr.109 din 9 februarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.175 din 18 martie 2010).

56. Curtea nu poate reține în analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă argumentele de natură politică, ce nu pot fi justificate în mod obiectiv, precum existența „unor efecte favorabile în beneficiul cel puțin a unuia dintre cele două partide din arcul guvernamental din punctul de vedere al scorului ce ar putea fi obținut în situația în care aceste alegeri se vor organiza simultan”.

57. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu încalcă dispozițiile art.115 alin.(4) din Constituție.

(2.2.) Criticile privind încălcarea art.1 alin.(4) și a art.61 alin.(1) din Constituție

58. Prin Decizia nr.1221 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.804 din 2 decembrie 2008, Curtea a statuat că adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență motivat de contracararea unei măsuri de politică legislativă a Parlamentului încalcă art.1 alin.(4) și art.61 alin.(1) din Constituție exclusiv în situația în care Parlamentul a adoptat legea, iar nu în situația în care, în Parlament, au fost înregistrate propuneri legislative care reglementează soluții legislative identice, similare sau distincte în același domeniu în care Guvernul decide să reglementeze prin ordonanță de urgență. Or, în cauză, Curtea constată că la momentul adoptării ordonanței de urgență criticate exista un cadru legislativ pentru desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (Legea nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată în Monitorul Oficial al României, nr.627 din 31 august 2012) și a celor locale (Legea nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.349 din 20 mai 2015), iar motivația adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu a fost aceea

de a contracara soluțiile legislative cuprinse în aceste legi, ci de a facilita organizarea acestora la aceeași dată, în condiții optime. Întrucât Parlamentul nu a adoptat o lege a comasării alegerilor care să reglementeze situația organizării alegerilor pentru Parlamentul European și a celor locale la aceeași dată, nu se poate reține argumentul că prin adoptarea ordonanței de urgență criticate, Guvernul a urmărit împiedicarea unei legi adoptate de Parlament să își producă efectele sau încălcarea atribuției de legiferare a Parlamentului.

59. Totodată, invocarea imposibilității adoptării ordonanței de urgență în considerarea faptului că în Senat a fost înregistrată [la data de 9 februarie 2024] o propunere legislativă potrivit căreia data alegerilor locale nu poate fi stabilită în aceeași zi cu un alt tip de scrutin, pe motiv că, astfel, Guvernul contracarează o propunere legislativă aflată pe rolul Parlamentului, nu poate fi reținută. Autorul excepției invocă, în susținerea acesteia, Decizia Curții Constituționale nr. 1221 din 18 noiembrie 2008, însă aceasta se referă la contracararea de către Guvern a unei opțiuni legislative deja materializate într-un text de lege, și nu a unei propuneri legislative, astfel că aceasta nu are incidență în cauză. Curtea mai observă Decizia nr. 1431 din 3 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 12 noiembrie 2010, prin care a constatat că angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege în condițiile în care acesta se afla în proces de legiferare la Senat, în calitate de Cameră decizională, „a declanșat un conflict juridic de natură constituțională între Guvern și Parlament, întrucât prin exercitarea de către Guvern a unei competențe, cu nerespectarea cadrului constituțional care o circumstanțiază, s-a încălcat competența Parlamentului de unică autoritate legiuitoare”. Însă aceste considerente nu sunt aplicabile în privința ordonanțelor și a ordonanțelor de urgență ale Guvernului, întrucât art. 115 din Constituție nu reglementează o asemenea condiție negativă, iar Curtea nu o poate adăuga pe cale jurisprudențială la cele expres și limitativ stabilite pentru adoptarea unei ordonanțe [a se vedea Decizia nr. 355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 8 iulie 2014, paragrafele 59 și 60] sau a unei ordonanțe de urgență. Cu alte cuvinte, existența în procedură legislativă parlamentară a unor proiecte sau propuneri legislative nu are nicio incidență cu privire la competența Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență. Singurele condiții necesare a fi întrunite sunt cele expres prevăzute de art. 115 alin.(4)–(6) din Constituție. **Având în vedere cele expuse, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu încalcă art. 1 alin.(4) și art. 61 alin.(1) din Constituție.**

(2.3.) Criticile privind încălcarea art. 1 alin.(5), a art. 2 alin.(1) și a art. 147 alin.(4) din Constituție

(2.3.1.) Reglementări referitoare la compunerea Biroului Electoral Central

60. Sub aspectul evoluției reglementării referitoare la compunerea Biroului Electoral Central cu referire la alegerile pentru Parlamentul European, Curtea remarcă faptul că Legea nr. 33/2007, în forma sa inițială (intrată în vigoare la 19 ianuarie 2007), nu reglementa compunerea Biroului Electoral Central. Legea nr. 33/2007 modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2007 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (intrată în vigoare la 8 februarie 2007) prevedea la art. 14 că Biroul Electoral Central este alcătuit din 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente, 10 reprezentanți ai partidelor politice și ai alianțelor acestora, precum și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în ambele Camere ale Parlamentului, care participă la alegeri, precum și un reprezentant desemnat de grupul parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. De asemenea, puteau face parte din Biroul Electoral Central, în limita celor 10 locuri, reprezentanții partidelor politice neparlamentare participante la alegeri, ai alianțelor politice și ai alianțelor electorale dintre acestea, prin tragere la sorți, pentru ocuparea locurilor rămase libere. Legea nr. 33/2007 modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (intrată în vigoare la 4 martie 2009) prevedea că Biroul Electoral Central este alcătuit din 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente și cel mult 10 reprezentanți ai partidelor politice, ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, ai alianțelor politice sau electorale dintre acestea care participă la alegeri. Competitorii electorali erau reprezentați de câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European. În termen de 2 zile de la rămânerea definitivă a candidaturilor, se proceda la completarea, prin tragere la sorți (în limita locurilor alocate competitorilor electorali), a Biroului Electoral Central cu reprezentanți ai fiecărui partid politic, organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale dintre acestea care participă la alegeri și care nu are membri în Parlamentul European. Legea nr. 33/2007 a fost, ulterior, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 31 august 2012, menținând soluția legislativă anterior menționată în art. 24 alin.(1), (4) și (6).

61. **Sub aspectul evoluției reglementării referitoare la compunerea Biroului Electoral Central în cazul alegerii autorităților administrației publice locale**, Curtea remarcă faptul că art.38 din Legea nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, în forma sa inițială publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.349 din 20 mai 2015, prevedea că Biroul Electoral Central este alcătuit din 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și **11 reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice, ai alianțelor electorale, ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților**. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui Biroului Electoral Central, biroul se completează în **prima etapă**, cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, **cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului** și reprezentantul grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În **etapa a doua**, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, **partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare, care au depus liste complete pentru consiliile județene în cel puțin 18 județe**, pot propune câte un reprezentant în Biroul Electoral Central până la completarea numărului de 11 membri. Completarea se face în funcție de numărul candidaturilor depuse pentru consiliile județene de către partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, iar în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

62. Legea nr.115/2015 modificată prin Legea nr.91/2020 privind modificarea Legii nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și pentru modificarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente prevede la art.38 (**soluție legislativă în vigoare**) că, în termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, **cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic care are ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care a obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior**, precum și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților în numele organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în acest grup. Completarea Biroului Electoral Central cu reprezentanții partidelor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior se face în ordinea numărului cumulativ al deputaților și senatorilor, în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin.(1). În etapa a doua, respectiv în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, **partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, altele decât cele prevăzute la alin.(4), alianțele politice și alianțele electorale care au depus liste complete pentru consiliile județene în cel puțin 18 județe** pot propune câte un reprezentant în Biroul Electoral Central. Completarea se face în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin.(1), în termen de 24 de ore de la data propunerii reprezentanților, în funcție de numărul candidaturilor depuse pentru consiliile județene, iar în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

63. **În condițiile existenței unei situații de urgență motivate obiectiv și adoptării de către Guvern a soluției legislative a comasării alegerilor pentru Parlamentul European și a celor pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a fost necesar să se modifice cadrul legislativ procedural de organizare a acestor alegeri prin norme derogatorii de la Legea nr.33/2007 și de la Legea nr.115/2015, fiind adoptată în acest scop Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024**, care prevede, în privința organizării Biroului Electoral Central ca birou unic pentru ambele scrutinuri, criteriile referitoare la ambele categorii de alegeri, dar în împrejurarea nou-reglementată a organizării acestora la aceeași dată. Astfel, Biroul Electoral Central (birou unic pentru alegerile din data de 9 iunie 2024) este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează:

- a) 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, dintre care un președinte și un locțiitor;
- b) președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente;
- c) membri propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020;

d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019;

e) un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților;

f) membri propuși de partidele politice care participă la alegerile din data de 9 iunie 2024, altele decât cele prevăzute la lit.c), d) și e), în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 și, în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

64. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 prevede trei etape pentru completarea Biroului Electoral Central. În prima etapă**, potrivit art.2 alin.(4), Biroul Electoral Central se completează, în termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, cu președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente și cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020 [art.2 alin.(2) lit.c)], în ordinea descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute, precum și cu reprezentantul grupului organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Camera Deputaților. **În a doua etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 [art.2 alin.(2) lit.d)], altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute, precum și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. **În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere și în limita numărului de membri prevăzut la alin.(2)**, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor [art.2 alin.(4) teza finală], **completarea Biroului Electoral Central se face cu reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice sau electorale, ai formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare care participă la alegeri, în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentanți în primele două etape.**

65. Potrivit Procesului-verbal nr.1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, în compunerea Biroului Electoral Central au fost ocupate 8 locuri de reprezentanții partidelor politice dintre cele 11 locuri prevăzute de lege.

66. Într-adevăr, spre deosebire de reglementările anterioare aplicabile alegerilor din anii 2009, 2014 și 2019, în anul 2024 pot avea membri direct desemnați în Biroul Electoral Central din prima etapă de constituire (din perspectiva alegerilor pentru Parlamentul European) numai **partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale** cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, ceea ce înseamnă că această calitate nu mai poate fi revendicată de competitorii electorali care, deși au membri în Parlamentul European la data constituirii Biroului Electoral Central, nu au participat efectiv la alegerile din anul 2019.

67. Totodată, se poate observa faptul că actul normativ criticat – precum și cele anterioare acestuia – reglementează și situația competitorilor electorali care nu întrunesc condițiile referitoare la desemnarea directă a membrilor în Biroul Electoral Central în prima etapă. Ca atare, un competitor electoral, dacă nu îndeplinește condițiile referitoare la ocuparea directă a unui loc în cadrul Biroului Electoral Central (în primele două etape de alcătuire a acestuia), are deschisă calea solicitării unui loc din compunerea Biroului Electoral Central în etapa a treia de alcătuire, cu condiția de a se încadra în numărul maxim de locuri alocat competitorilor electorali, criteriul de departajare fiind **ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse** pentru alegerile din data de 9 iunie 2024, atât pentru alegerile locale, cât și pentru alegerile europarlamentare. Dacă nici acest criteriu nu duce la ocuparea locurilor libere din Biroul Electoral Central, se organizează tragerea la sorți în vederea departajării respectivelor formațiuni politice. Curtea mai reține că prin **Procesul-verbal nr.5 din 10 mai 2024**, Biroul Electoral Central a fost completat cu 3 membri noi în cea de-a treia etapă, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, respectiv cu membrii propuși de Partidul Umanist Social Liberal, **Partidul Reînnoim Proiectul European al României – REPER** și Partidul Forța Dreptei.

(2.3.2.) Analiza propriu-zisă a criticilor de neconstituționalitate

68. Autorul excepției de neconstituționalitate precizează că ordonanța de urgență criticată reformează în mod radical legislația electorală cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor locale

și pentru Parlamentul European, încălcând standardele europene în materie electorală stabilite în Codul bunelor practici în materie electorală adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția). Deși nu le-a atribuit în mod expres un caracter obligatoriu, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că aceste recomandări din Codul bunelor practici în materie electorală nu pot fi ignorate (Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2012, Decizia nr.334 din 26 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.407 din 5 iulie 2013, sau Decizia nr.150 din 12 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.215 din 17 martie 2020, paragraful 66), întrucât aceste recomandări „constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele – care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim – își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special”. Mai mult, instabilitatea legislativă în materie electorală, determinată de modificarea acestei legislații, cu precădere în anii electorali, s-a relevat a fi nu doar un factor de incertitudine juridică, ci și o cauză a deficiențelor acestei legislații, constatate cu prilejul aplicării sale. În cazul în care au fost aduse modificări substanțiale legii electorale cu mai puțin de un an înainte de data alegerilor, observând că modificările operate de lege au generat „dificultăți suplimentare autorităților însărcinate cu aplicarea sa, sub aspectul adaptării la procedura nou instituită și operațiunile de ordin tehnic pe care aceasta le presupune”, „dificultăți în exercitarea dreptului de vot, dificultăți care pot avea ca efect, în cele din urmă, restrângerea exercițiului acestui drept”, Curtea a constatat neconstituționalitatea prin raportare la dispozițiile constituționale ale art.1 alin.(3) și (5) privind statul de drept și obligația respectării Constituției nu doar în considerarea modificării legislației electorale cu mai puțin de un an înainte de alegeri, ci pentru că dispozițiile respectivelor acte normative criticate vizau fie restrângerea exercițiului dreptului de vot, fie restrângerea exercițiului dreptului de a fi ales (Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, precitată), fie competența de reglementare a Parlamentului prin lege organică (Decizia nr.240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.504 din 12 iunie 2020, paragraful 115). Așadar, Curtea a subliniat necesitatea stabilității legilor în materia electorală, ca expresie a principiului securității juridice (Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012, precitată).

69. Așa cum Codul bunelor practici în materie electorală recomandă, ceea ce este necesar să se evite nu este atât modificarea sistemelor de scrutin, care pot fi întotdeauna îmbunătățite, adaptate, ci modificarea lor frecventă sau cu mai puțin de un an înainte de momentul organizării alegerilor. Așadar, un prim aspect al principiului securității juridice în materia electorală îl vizează frecvența modificărilor legislative, care determină impredictibilitatea cadrului normativ și confuzia alegătorilor cu privire la sistemul de scrutin aplicabil. Alternativ, este momentul în care intervin modificările legislative. Cu cât acesta este mai apropiat de data organizării alegerilor, cu atât este mai puternică prezumția că modificările respective au ca scop crearea unui beneficiu/avantaj pentru partidul politic care le-a adoptat, fiind dictate de interesele lui iminente, și pot avea ca rezultat manipularea electoratului (Decizia nr.150 din 12 martie 2020, paragraful 68).

70. Codul bunelor practici în materie electorală stabilește că una dintre modalitățile de evitare a manipulărilor este definirea în Constituție sau într-un text superior legii ordinare, a „elementelor celor mai sensibile” – enumerând: sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale, circumscriptiile și regulile de constituire a circumscriptiilor –, pentru restul (normele care reglementează chestiunile de ordin tehnic și de detaliu) fiind suficient un cadru legal ordinar sau chiar înfralegal. Cu alte cuvinte, al doilea aspect al principiului securității juridice în materia electorală îl vizează reglementarea elementelor esențiale ale legii electorale, care trebuie să se bucure de o stabilitate sporită, pe care o poate conferi doar legea constituțională sau legea organică. Aceste elemente sunt identificate în mod expres (*sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale, circumscriptiile și regulile de constituire a circumscriptiilor*), ele fiind cele care dau consistență drepturilor electorale ale cetățeanului (Decizia nr.150 din 12 martie 2020, paragraful 69).

71. Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 a urmărit să reglementeze măsurile necesare pentru organizarea în mod simultan a două tururi de scrutin (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European), cuprinzând măsuri legislative care erau imperioase în vederea evitării disfuncționalităților instituționale, administrative și financiare care ar fi rezultat în absența unei legislații specifice, derogatorii de la legislația-cadru în materia alegerilor europarlamentare și a alegerilor locale. Curtea reține că situația excepțională analizată anterior a determinat Guvernul să decidă ca soluție legislativă organizarea celor două tipuri de alegeri la aceeași dată. Ca atare, legiuitorul delegat, în vederea asigurării principiului securității juridice și a evitării producerii unui grav prejudiciu interesului public, a adoptat o legislație specifică, derogatorie de la legislația-cadru în materie, care să permită desfășurarea în mod simultan a două tururi de scrutin distincte. O astfel de soluție legislativă are menirea de a reglementa o situație extraordinară a cărei reglementare nu mai putea fi amânată, în vederea asigurării securității și integrității procesului electoral, astfel încât autoritățile cu atribuții privind

organizarea și desfășurarea alegerilor locale și a alegerilor pentru Parlamentul European din anul 2024 să dispună de cadrul juridic, resursele și garanțiile necesare pentru a asigura buna derulare a procesului electoral.

72. Având în vedere că, pentru a atrage incidența principiului securității juridice, cele două aspecte pe care le comportă (frecvența cu care/momentul în care intervin modificările legislative, respectiv reglementarea să vizeze elemente esențiale ale legii electorale) trebuie îndeplinite cumulativ, Curtea observă că ordonanța de urgență criticată a fost adoptată cu 3 luni înainte de data alegerilor, iar, din perspectiva art.2 alin.(2) lit.d) și alin.(4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, are loc o reaşezare a regulilor privind modul de compunere a Biroului Electoral Central, în sensul că față de legislația aplicabilă alegerilor europarlamentare din anii 2009, 2014 și 2019, acesta nu se mai compune, printre altele, din „câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale **care au membri în Parlamentul European**”, ci din câte un reprezentant propus de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale „**căroră le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019**”. În mod similar, compunerea birourilor de circumscripție (județeană, de sector, orașenească, municipală sau comunală) urmează aceeași regulă mai sus menționată, fiind exceptate **birourile electorale din străinătate** pentru care s-a păstrat regula din Legea nr.33/2007 privind compunerea acestora din reprezentanți ai fiecărui partid politic și ai fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale **care au membri în Parlamentul European. Modificarea regulilor de compunere a comisiilor electorale cu mai puțin de un an înainte de alegeri nu este una aleatorie, ci se integrează în contextul mai larg al organizării celor două scrutinuri la aceeași dată. Curtea reține că legiuitorul delegat a trebuit să îmbine criteriile din Legea nr.115/2015 cu cele din Legea nr.33/2007, care sunt, la rândul lor, divergente, și să realizeze o congruență între acestea pentru a asigura respectarea principiului securității juridice.**

73. Astfel, Curtea observă că art.38 alin.(4) din Legea nr.115/2015 prevede că „(4) În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic care are ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior, precum și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților în numele organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în acest grup. Completarea Biroului Electoral Central cu reprezentanții partidelor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior se face în ordinea numărului cumulativ al deputaților și senatorilor, în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin.(1)”. În contrast, art.2 alin.(2) lit.c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 stabilește că „(2) Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...] c) membri propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale **care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020**”.

74. În cazul reglementărilor incidente în privința alegerilor pentru Parlamentul European, art.24 alin.(4) din Legea nr.33/2007 stabilește că „(4) În termen de 24 de ore de la investire, judecătorii desemnați îi aleg din rândul lor, prin vot secret, pe președintele Biroului Electoral Central și pe locțiitorul acestuia. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui Biroului Electoral Central, în componența Biroului Electoral Central intră președintele și vicepreședintele Autorității Electorale Permanente, precum și câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale **care au membri în Parlamentul European**. Autoritatea Electorală Permanentă comunică președintelui Biroului Electoral Central, de îndată ce a fost ales, lista partidelor politice și a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European”. În contrast, art.2 alin.(2) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 prevede că „(2) Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...] d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale **căroră le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019**”.

75. Din analiza acestor reglementări rezultă cu claritate că, pentru alegerile organizate la data de 9 iunie 2024, legiuitorul delegat nu a optat nici pentru soluția legislativă cuprinsă în Legea nr.115/2015, nici pentru cea din Legea nr.33/2007 în privința compunerii Biroului Electoral Central. Astfel, atât compunerea Biroului Electoral Central, cât și cea a birourilor de circumscripție din țară se realizează după noile criterii stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, întrucât acestea sunt comune ambelor categorii de scrutinuri. Însă, acolo unde specificul situației a impus

(birourile electorale din străinătate) – respectiv atunci când comisia electorală este specifică numai unui anumit tip de alegeri, și anume, în cazul dat, alegerilor pentru Parlamentul European –, Guvernul a menținut regula de compunere din Legea nr.33/2007. **Opțiunea legiuitorului delegat pentru o soluție legislativă distinctă de cele prevăzute de actele normative cu caracter general care reglementează cele două categorii de alegeri a avut în vedere necesitatea creării unui cadru organizațional optim pentru desfășurarea activității Biroului Electoral Central în coordonatele desfășurării simultane a celor două categorii de alegeri.** În aceste condiții, atât timp cât Biroul Electoral Central și birourile de circumscripție sunt comune pentru cele două procese electiv, compunerea lor trebuie să se realizeze după criterii cât de cât omogene, chiar dacă ele diferă de reglementarea-cadru în domeniu. **Omogenitatea criteriului folosit pentru constituirea Biroului Electoral Central – în cazul de față, data constituirii Parlamentului/data repartizării mandatelor – constituie o garanție a înseși legitimității Biroului Electoral Central.** Desigur stabilirea criteriilor de compunere a Biroului Electoral Central este rezultatul unei opțiuni a legiuitorului, însă ele trebuie să fie omogene atunci când acesta decide organizarea unor alegeri comasate, cu stabilirea unor entități publice comune care gestionează procesul electiv.

76. Concluzionând, legiuitorul este liber să stabilească condițiile de compunere a Biroului Electoral Central în limitele prevederilor Constituției, însă, atunci când decide organizarea unor alegeri de natură diferită la aceeași dată, organismele etatice implicate în procesul electiv, care, prin excelență, sunt comune, trebuie să se constituie după criterii omogene, de natură să asigure coeziunea sa organizațională, precum și securitatea juridică în desfășurarea procesului electoral. În cauză, legiuitorul s-a orientat exact după aceste exigențe, a creat criterii unitare ca natură pentru compunerea Biroului Electoral Central, iar acolo unde situația specifică a vizat o anumită categorie de scrutin, a aplicat și a menținut regula generală cuprinsă în actul-cadru incident.

77. Prin urmare, chiar dacă actul normativ criticat a fost adoptat cu mai puțin de un an de la data alegerilor, chiar dacă modifică modul de compunere a Biroului Electoral Central, acesta nu produce insecuritate juridică pentru competitorii electorali. Dimpotrivă, decizia politică de desfășurare a celor două categorii de alegeri la aceeași dată a determinat necesitatea stabilirii unei set de reguli comune și omogene pentru buna desfășurare a alegerilor. Adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.21/2024 chiar cu mai puțin de un an înainte de alegeri permite asigurarea securității juridice în contextul existenței unei situații extraordinare, care nu depinde de voința Guvernului, iar Guvernul este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență.

78. De asemenea, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a fost acceptată posibilitatea modificării legii electorale cu mai puțin de un an înainte de data alegerilor în măsura în care a fost facilitat dreptul la vot (Decizia nr.799 din 18 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.862 din 19 noiembrie 2015, paragrafele 49 și 50). Mai mult, Comisia de la Veneția, în Raportul asupra calendarului și inventarului criteriilor politice de evaluare a alegerilor adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice cu ocazia celei de-a 34-a Reuniuni (Veneția, 14 octombrie 2010), reține că „orice reformă care vizează legislația electorală care urmează să se aplice unor alegeri trebuie să aibă loc suficient de devreme pentru a putea fi cu adevărat aplicabilă”. Cu toate acestea, în anumite situații, „**pot fi acceptate excepții de la regula de un an, de exemplu, dacă este necesar să fie remediate pe cale legislativă probleme neprevăzute**, sau pentru a rectifica legislația electorală, acolo unde aceasta ar aduce atingere drepturilor recunoscute la nivel internațional” (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr.334 din 26 iunie 2013, precitată, sau Decizia nr.148 din 20 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.408 din 30 aprilie 2024, paragraful 50). Or, organizarea alegerilor pentru Parlamentul European și a celor locale la aceeași dată a determinat o serie de probleme neprevăzute – printre care și cea privind necesitatea asigurării unor criterii omogene de compunere a Biroului Electoral Central – care au trebuit să fie remediate în scurt timp pentru a se respecta data-limită de organizare a alegerilor pentru Parlamentul European. În aceste condiții, Curtea constată că **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu încalcă art.1 alin.(5) și art.2 alin.(1) din Constituție.**

79. Totodată, Curtea observă că argumentele reținute de instanța constituțională în Decizia nr.51 din 25 ianuarie 2012 referitoare la neconstituționalitatea legii adoptate de Parlament nu se pot aplica *mutatis mutandis* cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, întrucât această decizie se referă la o altă situație decât cea a organizării simultane a alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European. **Jurisprudența Curții Constituționale nu absolutizează termenul de un an, lăsând posibilitatea flexibilizării sale în anumite circumstanțe, astfel că nu se poate reține nici încălcarea art.147 alin.(4) din Constituție.**

(3.) Criticile de neconstituționalitate intrinsecă privind art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi și alin.(14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024

80. Modul de compunere a Biroului Electoral Central ține de procesul electoral și trebuie văzut ca o garanție procedurală stabilită de stat pentru asigurarea desfășurării în bune condiții a procesului electiv. Ca atare, organizarea întregului proces electiv, ca obligație pozitivă a statului, presupune reglementarea în mod corespunzător a procedurii electorale, a infrastructurii electorale, precum și a constituirii, a funcționării și a atribuțiilor organismelor implicate. **Procedura de constituire a birourilor electorale și corolarul acestei proceduri (desemnarea de drept a unor reprezentanți din partea competitorilor electorali) reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, nu un drept electoral în sensul art.115 alin.(6) din Constituție**, așa cum a fost explicat în jurisprudența Curții Constituționale. Ca atare, compunerea unui birou electoral și procedura de constituire a acestuia trebuie analizate prin raportare la scopul urmărit de legiuitor într-o societate democratică, și anume asigurarea unor garanții suficiente pentru desfășurarea unui proces electoral liber, transparent și echitabil.

81. **Criteriile în funcție de care se compune Biroul Electoral Central nu sunt parte integrantă a dreptului de a alege și de a fi ales, ci ele se subsumează cerinței expres prevăzute de Constituție referitoare la caracterul corect, liber, transparent și echitabil al alegerilor.** Cu alte cuvinte, compunerea Biroului Electoral Central trebuie astfel realizată încât această comisie să aibă capacitatea de a asigura corectitudinea/legalitatea modului de desfășurare a procesului electiv, ca obligație ce derivă din art.2 alin.(1), art.121 alin.(1), art.122 alin.(2) și art.148 alin.(2) din Constituție. Ca urmare a comasării alegerilor, legiuitorul derivat a optat pentru organizarea unui singur Birou Electoral Central pentru a coordona și a supraveghea procesul electoral pentru două tururi de scrutin distincte (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European). Astfel, derogând atât de la Legea nr.33/2007, cât și de la Legea nr.115/2015, legiuitorul delegat a ales să reglementeze compunerea și procedura de constituire a Biroului Electoral Central de o manieră distinctă, specifică situației electorale generate de comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, ceea ce se încadrează în marja de apreciere de care dispune, sub condiția ca această compunere și procedură de constituire a Biroului Electoral Central să nu afecteze caracterul liber, transparent și echitabil al procesului electoral. Curtea reține totodată, că prevederile care reglementează compunerea Biroului Electoral Central stabilesc expres mai multe momente de alcătuire a acestuia, care se concretizează în etape distincte pe parcursul cărora Biroul Electoral Central este completat gradual conform criteriilor legale omogene stabilite la art.2 alin.(2), (3) și (4). Prin urmare, sintagma „compunerea Biroului Electoral Central” cuprinde toate regulile procedurale administrative realizate în cele trei etape obligatorii derulate începând cu data desemnării celor 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție (în termen de 5 zile de la începerea perioadei electorale), urmate de alegerea președintelui Biroului Electoral Central și a locțiitorului acestuia. Astfel, **în prima etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și cu reprezentanții prevăzuți la art.2 alin.(2) lit.c), d) și e), respective cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute. **În a doua etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute, precum și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. **În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere și în limita numărului maxim de 21 de membri**, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor [art.2 alin.(4) teza finală], **completarea Biroului Electoral Central** se face cu reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice sau electorale, ai formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare **care participă la alegeri**, în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-au alocat reprezentanți în primele două etape. Așadar, Curtea reține că Biroul Electoral Central pentru alegerile din 9 iunie 2024 se compune în toate etapele prevăzute de lege, iar modificările aduse de legiuitorul delegat întregii proceduri de compunere trebuie analizate ca un întreg, prin raportare la critici, luând în considerare toate etapele de compunere și completare, nu doar o etapă a procesului, pentru a observa dacă noua procedură de compunere a Biroului Electoral Central afectează în sensul restrângerii, unele drepturi ale competitorilor electorali.

82. Or, din analiza compunerii Biroului Electoral Central și a procedurii de constituire a acestuia, așa cum sunt reglementate în art.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024, rezultă că sunt respectate garanțiile pentru un proces electoral liber, transparent și echitabil, fără a fi afectate

drepturi electorale substanțiale sau procedurale ale alegătorilor sau ale candidaților. Totodată, reglementarea criticată nu afectează scopul constituirii Biroului Electoral Central, acela de a asigura desfășurarea procesului electoral în mod democratic, transparent și pluripartidic. Compunerea birourilor electorale este o chestiune care se încadrează în marja de apreciere a legiuitorului, fie primar, fie delegat, singura limită constituțională fiind determinată de respectarea caracterului echitabil al procesului electoral în cadrul unei societăți democratice, aspect care poate fi verificat în cadrul unui control de constituționalitate prin prisma principiului pluralismului politic și al garanțiilor legale suficiente pentru respectarea caracterelor votului cetățenilor.

83. În ceea ce privește interdicția prevăzută la art.115 alin.(6) din Constituție de a adopta ordonanțe de urgență care să afecteze drepturile electorale, Curtea Constituțională a precizat în jurisprudența sa că drepturile electorale formează o categorie distinctă între drepturile și libertățile cetățenilor. Acestea se referă atât la drepturile electorale menționate de Constituție, cât și la drepturile electorale prevăzute în legislația infraconstituțională (de exemplu: dreptul alegătorilor de a face contestație cu privire la listele electorale; dreptul alegătorilor de a obține cartea de alegător; dreptul de contestare a candidaturilor; dreptul candidaților de a contesta operațiunile electorale; dreptul candidaților de a avea acces la mijloacele de informare în masă) (Decizia nr.150 din 12 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.215 din 17 martie 2020, paragraful 60). În consecință, afectarea prin intermediul unei ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votanților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia (Decizia nr.143 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.331 din 2 mai 2019, paragraful 68). Totodată, Curtea Constituțională a precizat că pe calea ordonanțelor de urgență se poate interveni asupra drepturilor electorale procedurale prevăzute în legislația infraconstituțională, în măsura în care nu se aduce atingere existenței dreptului, nu se „afectează” substanța dreptului ca atare (Decizia nr.1189 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.787 din 25 noiembrie 2008).

84. Curtea reține însă, că modul de compunere a Biroului Electoral Central potrivit prevederilor art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi și alin.(14) nu are o contingentă directă cu drepturile electorale, nefiind parte nici a laturii substanțiale, nici a celei procedurale a acestora. Astfel, invocarea art.53 din Constituție nu are incidență în cauză, neproducându-se nicio restrângere a exercițiului drepturilor electorale, și, în aceste condiții, textul criticat nu afectează drepturile fundamentale. Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu a fost adoptată cu invocarea art.53 din Constituție, nu restrânge exercițiul niciunui drept electoral fundamental și, ca atare, testul de proporționalitate prevăzut de art.53 nu este aplicabil în cadrul controlului concret de constituționalitate declanșat prin invocarea prezentei excepții de neconstituționalitate. Curtea reține că autorul excepției și-a desemnat un reprezentant în Biroul Electoral Central în cadrul celei de-a treia etape de compunere a biroului, în funcție de ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă. Împrejurarea că un competitor electoral nu întrunește criteriile specifice primei etape de desemnare directă a membrilor, dar le îndeplinește pe cele corespunzătoare unei alte etape și acestea îi asigură inclusiv participarea cu un membru în compunerea Biroului Electoral Central nu este o critică reală de neconstituționalitate, ci o problemă de aplicare a legii care nu intră în competența instanței constituționale.

85. În consecință, Curtea reține că art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi și alin.(14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 nu încalcă art.115 alin.(6) coroborat cu art.53 din Constituție.

86. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1–3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi în privința pct.1 din dispozitiv și cu majoritate de voturi în privința pct.2 din acesta,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 alin.(1), ale art.2 alin.(5)–(13), ale art.3 și ale art.33 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, excepție ridicată de Partidul Reînnoim Proiectul European în România – REPER în Dosarul nr.622/1/2024/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor, în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești și constată că dispozițiile art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) fraza a doua teza întâi și alin.(14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele

măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și ordonanța de urgență, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 mai 2024.

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord parțial cu soluția pronunțată de Curtea Constituțională formulăm prezenta opinie separată, considerând că sesizarea cu privire la neconstituționalitatea art.2 alin.2 lit.d), alin.4 și alin.14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 se impunea a fi admisă pentru următoarele motive:

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 și în mod particular modalitatea în care art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) și alin.(14) din acest act normativ reglementează compunerea Biroului Electoral Central și a birourilor electorale ale secțiilor de votare

- **afectează (în sens negativ) drepturi electorale contrar prevederilor art.115 alin.(6) din Constituție,**

- **încalcă exigențele constituționale referitoare la calitatea (predictibilitatea) legii, așa cum acestea au fost deduse de Curtea Constituțională din art.1 alin.(5) din Constituție, și**

- **încalcă Codul bunelor practici în materie electorală al Comisiei de la Veneția, soft law căruia Curtea Constituțională i-a conferit valoare de reper în cadrul controlului de constituționalitate a legilor pe care ea îl realizează.**

1. În prezenta cauză Curtea Constituțională a fost investită cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate care a vizat anumite prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și actul normativ în ansamblul său. Motivele invocate s-au referit atât la neconstituționalitatea extrinsecă a întregii Ordonanțe de urgență a Guvernului, între altele și pentru că aceasta a fost adoptată fără respectarea prevederilor art.115 alin.(4) din Constituție, cât și la neconstituționalitatea intrinsecă a anumitor prevederi.

2. În acord cu opinia majoritară apreciem că excepția de neconstituționalitate putea fi respinsă ca inadmisibilă în privința unora dintre prevederile criticate pe fond întrucât acestea fie nu aveau directă legătură, fie nu ar fi produs niciun impact asupra soluționării cauzei în cadrul căreia s-a ridicat respectiva excepție.

3. În schimb, în dezacord cu opinia majoritară considerăm că în privința art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) și alin.(14) din OUG nr.21/2024 excepția de neconstituționalitate este întemeiată și trebuia să fie admisă, iar respectivele prevederi trebuiau declarate neconstituționale întrucât încalcă art.1 alin.(5) și art.115 alin.(6) din Constituție, precum și Codul bunelor practici în materie electorală (CDL-AD (2002)023rev2-cor) adoptat de Comisia europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) în cadrul celei de-a 52 Reuniuni Plenare din 18-19 octombrie 2002. Așa cum am arătat în opinia separată la decizia 152/2020, norma de referință reprezentată de art.115 alin.(6) din Constituție nu poate fi un criteriu pentru analiza extrinsecă a constituționalității ordonanțelor de urgență, ci exclusiv un criteriu intrinsec, fapt care determină neconstituționalitatea parțială și nu integrală a ordonanței de urgență vizată de controlul de constituționalitate.

4. Astfel, conform art.115 alin.(6) din Constituție, „Ordonanțele de urgență nu pot [...] **afecta** [...] **drepturile electorale** [...]”. Jurisprudența constantă a Curții Constituționale a stabilit că sensul termenului „nu pot afecta” din art.115 din Constituție este acela de a stabili **exclusiv interdicția afectării în sens negativ** a unor drepturi, o „afectare pozitivă” fiind oricând posibilă (a se vedea deciziile 1248/2008 sau 1189/2008 ori considerentul 60 din decizia 150/2020). De asemenea, jurisprudența constantă a Curții Constituționale a stabilit că art.115 alin.(6) din Constituție interzice afectarea „negativă” a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale, precum și, specific și distinct, afectarea „negativă” a **drepturilor electorale**, adică a oricăror drepturi subiective prevăzute de legislația electorală și nu doar a drepturilor electorale fundamentale (a se vedea decizia 1189/2008). De altfel, într-o variantă maximalistă Curtea Constituțională a afirmat inclusiv că „afectarea prin intermediul unei

ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votanților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia” (considerentul 68 din decizia 143/2019). Altfel spus, nu doar dreptul la vot (art.36) și dreptul de a fi ales (art.37) ori dreptul de a alege și a fi ales în Parlamentul european (art.38) nu pot fi afectate „negativ” prin ordonanțe de urgență, ci oricare din drepturile electorale stabilite de orice reglementări electorale infraconstituționale (și nu doar de legile electorale) în beneficiul oricăror subiecte de drept participante la procesul electoral. Prin urmare, sfera drepturilor electorale vizate de interdicția stabilită de art.115 alin.(6) este mult mai largă decât cea a drepturilor electorale fundamentale și include, pe lângă drepturile electorale ale alegătorilor, pe cele ale candidaților, ale competitorilor electorali care participă la alegeri și propun candidați, ale persoanelor autorizate care au drept de acces în Registrul electoral, ale celor care susțin anumiți candidați prin înscrierea pe listele candidaților, ale furnizorilor de servicii în cadrul campaniilor electorale etc.

5. Concret, înainte de 8 martie 2024, dată la care a intrat în vigoare OUG nr.21/2024, art.24 alin.(1) din Legea nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European stabilea că Biroul Electoral Central (în continuare BEC) este alcătuit din 5 judecători, președintele și vice-președintele Autorității Electorale Permanente (în continuare AEP), precum și cel mult 10 reprezentanți ai competitorilor electorali „care participă la alegeri”. În detalierea acestor prevederi, alin.(4) al aceluiași articol stabilea că, după desemnarea prin tragere la sorți a celor 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție care fac parte obligatoriu din compunerea BEC, acesta se completează cu „câte un reprezentant al fiecărui partid politic [...] care are membri în Parlamentul European”. Aceeași prevedere obliga Autoritatea Electorală Permanentă (în continuare AEP) să comunice BEC „lista partidelor politice care [...] au membri în Parlamentul European”. Aceste exprimări aveau în vedere competitorii electorali care participă la alegeri în respectivul scrutin și au membri în Parlamentul European la data la care se constituie BEC pentru respectivul scrutin. Prin urmare, anterior intervenției OUG nr.21/2024, legea electorală relevantă impunea o dublă condiționalitate competitorilor electorali pentru a fi reprezentanți în BEC: în principal, să aibă un interes legitim în organizarea alegerilor, manifestat prin faptul că participă la acestea prin desemnarea de candidați, și, în secundar, să facă dovada unei minime aderențe electorale, manifestată prin faptul că la debutul procesului electoral respectiv au membri în Parlamentul European.

6. Or, art.2 alin.2 lit.d) din OUG nr.21/2024 modifică aceste prevederi și le restrânge conținutul normativ doar la „partidele politice [...] cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019”. Altfel spus, nu mai pot participa la compunerea BEC toți competitorii electorali care participă la scrutin (în 2024) și au reprezentanți în Parlamentul European la data constituirii acestui organism electoral (în 2024), ci doar o parte dintre aceștia, anume cei cărora le-au fost repartizate mandate de europarlamentar în 2019. *Per a contrario*, competitorii electorali care participă la alegerile din 2024 dar cărora nu le-au fost repartizate mandate în alegerile europarlamentare din 2019, deși au reprezentanți în Parlamentul European la începutul procesului electoral din 2024, nu pot participa la această etapă de completare a BEC cu reprezentanți proprii. Prin această **restrângere de conținut normativ sunt afectate „negativ” drepturi electorale ale competitorilor din 2024** care întrunesc ambele criterii prevăzute de Legea nr.33/2007 anterior modificării introduse prin OUG nr.21/2024, dar nu le mai întrunesc pe cele stabilite de OUG nr.21/2024. Pot exista mai multe situații în care competitori electorali din 2024 ar putea avea reprezentanți în Parlamentul European fără a fi participat la scrutinul europarlamentar din 2019. Astfel de situații pot apare ca urmare a dinamicii vieții politice, inerente oricărei democrații: reorganizarea internă și redenumirea unui partid politic cu consecința dispariției partidului așa cum era cunoscut la alegerile din 2019 dar cu păstrarea reprezentanților săi în Parlamentul European; fuziunea mai multor partide politice, care astfel dispar de pe scena politică așa cum erau cunoscute până atunci, dar dintre care doar unele ar fi avut repartizate mandate la alegerile din 2019 și pe care le transmit noii entități politice; separarea în mai multe și noi partide politice a unuia singur, care ar fi avut repartizate mandate la alegerile din 2019 dar a încetat să mai existe în 2024, migrația politică etc. În acest context merită menționat faptul că art.33 din OUG nr.21/2024 pare a favoriza și nu a interzice migrația politică a aleșilor de la nivel local.

7. *Mutatis mutandis*, același reper temporal (alegerile din 2019) a fost stabilit de art.2 alin.(4) și alin.(14) din OUG nr.21/2024 și pentru completarea cu reprezentanții partidelor politice a birourilor electorale ale secțiilor de votare (exceptat fiind biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate), cu aceeași consecință a **restrângerii (afectării „negative”) a drepturilor competitorilor electorali din 2024**.

8. Faptul că OUG nr.21/2024 stabilește că din BEC ori din birourile electorale de secție pot face parte, dar numai cu titlu rezidual (adică doar în măsura în care până în acel moment nu a fost depășit numărul maxim de locuri alocate competitorilor electorali), și reprezentanți ai competitorilor electorali

care justifică interesul legitim de a face parte din compunerea birourilor electorale prin simplul fapt că participă la alegeri în 2024, nu schimbă cu nimic neconstituționalitatea prevederilor criticate, ci dimpotrivă. Tocmai acest criteriu, care este esențial pentru alcătuirea organismelor prin care se gestionează și monitorizează procesul electoral, se transformă dintr-unul principal și fundamental (în Legea nr.33/2007) într-unul subsidiar și rezidual (în OUG nr.21/2024). Astfel, reglementarea de principiu în materie de compunere a BEC este stabilită de art.24 alin.(1) din legea nr.33/2007, care impune un singur criteriu, anume cel al interesului legitim al competitorilor de a face parte din BEC, manifestat prin participarea la alegeri. Abia în detalierea modalității concrete de completare a membrilor BEC cu reprezentanții competitorilor electorali apare și al doilea criteriu, respectiv, deținerea și anterior a unor mandate de europarlamentar. Prin comparație, art.2 din OUG nr.21/2024 nu mai cuprinde nicio prevedere de principiu referitoare la interesul legitim al oricărui competitor electoral care participă la scrutin, ci ierarhizează în trei etape succesive și eliminatorii completarea membrilor BEC (și a membrilor birourilor secțiilor de votare), inversând și ordinea de prioritate: în *prima etapă*, BEC se completează cu reprezentanții competitorilor electorali care au deja grup parlamentar în Parlamentul României, în a *doua etapă* și numai dacă mai rămân locuri, BEC se completează cu reprezentanții competitorilor electorali care au câștigat mandate în alegerile europarlamentare din 2019 și abia în a *treia etapă*, cu totul rezidual, sunt admiși și reprezentanții ai competitorilor electorali care participă la alegeri dar nu au nici grup parlamentar propriu și nici nu au avut europarlamentari în 2019. Această inversare totală a ordinii de prioritate a criteriilor care stau la baza alcătuirii BEC și a birourilor secțiilor de votare este paradigmatică pentru **afectarea „negativă” a drepturilor competitorilor electorali din 2024 și riscă să producă consecințe nedorite în planul competiției democratice.**

9. O astfel de afectare „negativă” a drepturilor electorale ale competitorilor electorali nu poate fi realizată pe calea unei ordonanțe de urgență a Guvernului fără a fi încălcate prevederile art.115 alin.(6) din Constituție, motiv pentru care prevederile art.2 alin.2 lit.d), alin.(4) și alin.(14) din OUG nr.21/2024 trebuiau declarate neconstituționale.

10. *Obiter dictum*, rolul organismelor electorale constituite în 2024 este acela de a organiza procesul electoral din 2024. Dacă AEP reprezintă organismul electoral permanent, care emite reglementări referitoare la toate tipurile de alegeri și coordonează la nivel central întreaga activitate electorală, indiferent de anul în care se organizează alegerile, pentru organizarea în concret a fiecărui scrutin în România se constituie organisme electorale temporare, care funcționează numai pe durata respectivului proces electoral și care își încetează existența la finalul acestuia. În considerarea acestui aspect birourile electorale se compun, de regulă, din reprezentanți ai competitorilor electorali care participă la respectivele alegeri. Desigur că interesul competitorilor care au beneficiat de susținere electorală la anteriorul/anterioarele scrutin/e justifică participarea lor în compunerea birourilor electorale, dar nu cu riscul eliminării acestui drept pentru alți competitori electorali care participă la respectivul scrutin. Compunerea birourilor electorale prioritar în funcție de rezultatele obținute de competitori în alegerile imediat anterioare, departe de a garanta egalitatea ca principiu fundamental al dreptului și egalitatea de șanse a tuturor competitorilor din respectivul scrutin ca regulă esențială în orice alegeri democratice, riscă să afecteze echilibrul competițional în plan electoral. Or, conform unei jurisprudențe a Curții Constituționale stabilite încă din 1996 (a se vedea decizia 35/1996) și necontrazisă până acum, „principiul egalității cetățenilor se aplică și persoanelor juridice în măsura în care, prin intermediul acestora, cetățenii își exercită un drept constituțional cum este asocierea în partide politice”.

11. De altfel, schimbarea modalității de desemnare a reprezentanților competitorilor electorali în cadrul birourilor electorale constituite pentru alegerile locale și europarlamentare din 2024 este neconstituțională nu doar pentru că a fost realizată pe calea ordonanței de urgență, ci și pentru că a intervenit **intempestiv, cu doar 3 luni înainte de data stabilită pentru alegerile europarlamentare**, contrar exigențelor constituționale referitoare la calitatea (predictibilitatea și stabilitatea) legii, așa cum au fost acestea deduse de Curtea Constituțională din art.1 alin.(5) din Constituție.

12. Deși „textele constituționale nu stabilesc în mod expres exigențe privitoare la calitatea legislației”, Curtea Constituțională a României „a stabilit o serie de criterii ce trebuie respectate în activitatea de legiferare” (decizia 106/2014). Curtea a precizat că, în baza art.1 alin.(5) din Constituție, respectarea legilor este obligatorie, dar nu se poate pretinde subiectelor de drept să respecte acte normative care nu ar fi „clare, precise și predictibile” întrucât subiectele de drept nu și-ar putea adapta conduita la astfel de ipoteze normative (a se vedea deciziile 903/2010 și 1/2014).

13. Predictibilitatea este direct dependentă de stabilitatea legii, iar în materie electorală stabilitatea și predictibilitatea au importanță sporită. În decizia nr.150/2020 Curtea Constituțională a precizat că „stabilitatea acestor norme (în materie electorală – *precizarea noastră*) constituie o expresie a principiului securității juridice, instituit implicit de art.1 alin.(5) din Constituție, principiu care exprimă în esență faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului,

contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă.”

14. Or, Legea nr.33/2007 a suferit modificări cel mai adesea cu puțin timp înainte de scrutine europarlamentare, unele schimbări vizând chiar compunerea birourilor electorale. Astfel, în varianta sa inițială Legea nr.33/2007 nu reglementa compunerea birourilor electorale. Cu toate acestea, începând cu scrutinul europarlamentar din 2007, legea referitoare la alegerile europarlamentare a fost modificată, de regulă prin ordonanțe de urgență ale Guvernului și cu mai puțin de 1 an înainte de data alegerilor, după cum urmează:

- 2007 (alegeri europarlamentare): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/2007 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European s-a reglementat pentru prima dată modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali care aveau grup parlamentar propriu în ambele camere ale Parlamentului României;

- 2009 (alegeri europarlamentare concomitent cu referendum consultativ): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.11/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European s-a modificat, între altele, modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali în două etape: *prima*, care viza competitorii electorali care aveau membrii în Parlamentul European și *a doua*, care viza competitorii electorali care participau la alegeri (în 2007) dar nu aveau membri în Parlamentul European;

- 2012: prin Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal s-a realizat codificarea celor mai multe infracțiuni în materie electorală;

- 2014 (alegeri europarlamentare): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.4/2014 privind operaționalizarea Registrului electoral și pentru modificarea Legii nr.33/2007, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Parlamentul European din anul 2014 s-au stabilit noi reguli cu privire la listele electorale și au fost sporite competențele AEP;

- 2019 (alegeri europarlamentare concomitent cu referendum consultativ): prin Ordonanța de urgență nr.29/2019 privind modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, precum și pentru unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a referendumului național din 26 mai 2019 s-a stabilit că în caz de comasare a unor tipuri de alegeri între ele sau cu referendumuri consultative alegătorii votează în aceleași secții de votare, în același interval de timp, cu aceleași ștampile cu mențiunea «VOTAT», pe buletine de vot separate, prezența la vot fiind însă consemnată pe liste electorale distincte pentru diferitele tipuri de scrutin,

- 2024 (alegeri europarlamentare concomitent cu alegeri locale): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 s-a modificat, între altele, modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali în trei etape: *prima*, care vizează competitorii electorali care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului ca urmare a alegerilor parlamentare din 2020, *a doua*, care vizează competitorii electorali care au membrii în Parlamentul European la data alegerilor, *a treia*, vizează competitorii electorali care participă la alegeri dar nu au nici grup parlamentar propriu în Parlamentul României și nici membri în Parlamentul European. După aceleași reguli se compun și birourile electorale ale secțiilor de votare. Se observă că tocmai criteriul esențial, al participării competitorilor la alegeri, a devenit pur rezidual în alcătuirea birourilor electorale.

15. Modificarea succesivă și intempestivă (cu puțin timp înainte de data stabilită pentru scrutinul europarlamentar) a legislației electorale, de regulă prin acte temporare (de delegare legislativă) care au vizat situații particulare (de regulă, comasarea alegerilor europarlamentare cu alte tipuri de scrutine) și care nu au fost codificate în actul normativ de bază (Legea nr.33/2007), generează impredictibilitate și contravine exigențelor constituționale referitoare la calitatea legii, așa cum au fost acestea deduse de Curtea Constituțională din art.1 alin.(5) din Constituție. Așa cum a precizat Curtea Constituțională în 2023, modificarea legislației frecvent sau cu mai puțin de un an înaintea alegerilor are un impact semnificativ asupra predictibilității cadrului normativ: „Așadar, un prim aspect al principiului securității juridice în materie electorală vizează frecvența modificărilor legislative, care determină impredictibilitatea cadrului normativ și confuzia alegătorilor cu privire la sistemul de scrutin aplicabil. Alternativ, este momentul în care intervin modificările legislative. Cu cât acesta este mai apropiat de data organizării alegerilor, cu atât este mai puternică prezumția că modificările respective au ca scop crearea unui beneficiu/avantaj pentru partidul politic care le-a adoptat, fiind dictate de interesele sale iminente, și pot avea ca rezultat manipularea electoratului.” (considerentul 23 din decizia nr.426/2023)

16. În plus, această modificare a regulilor electorale a intervenit **intempestiv, cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor, și într-un domeniu (componenta comisiilor electorale) în care Codul bunelor practici în materie electorală impune o stabilitate sporită a legislației**. Trebuie precizat că documentul adoptat de Comisia de la Veneția nu are forță juridică normativă, ci este un instrument de *soft law*, căruia însă Curtea Constituțională i-a stabilit valoare de reper în cadrul controlului de constituționalitate a legilor (cu titlu de exemplu a se vedea deciziile 51/2012, 682/2012, 799/2015, 334/2013, 146/2019, 150/2020, 678/2020, 148/2024)

17. Astfel, Codul bunelor practici în materie electorală stabilește printre „*principiile patrimoniului electoral european*” și (pct.2.3.) egalitatea șanselor, care „*trebuie să fie garantată în mod echitabil partidelor și candidaților*” și subliniază necesitatea respectării anumitor garanții procedurale pentru deplina garantare a acestor principii fundamentale ale sistemului electoral european.

18. În plus, documentul explicativ al Codului bunelor practici în materie electorală precizează că toate aceste exigențe și garanții depind de respectarea anumitor condiții generale, printre care și faptul că „*legea electorală trebuie să se bucure de o anumită stabilitate, care ar proteja-o de manipulările de către partidele politice*”. Documentul explicativ detaliază în continuare:

„63. Stabilitatea dreptului este un element important al credibilității procesului electoral și este esențială pentru consolidarea democrației. Prin urmare, modificarea frecventă a normelor sau caracterul lor complex pot dezorienta alegătorul. Alegătorul poate conchide, în mod corect sau incorect, că dreptul electoral este doar un instrument cu care operează cei care sunt la putere și că votul alegătorului nu mai este elementul esențial care decide rezultatul scrutinului.

64. În practică, totuși, trebuie garantată nu atât stabilitatea principiilor fundamentale (este puțin probabilă contestarea lor în mod serios), cât stabilitatea unor reguli anume ale dreptului electoral, în special cele care reglementează sistemul electoral propriu-zis, componenta comisiilor electorale și constituirea teritorială a circumscriptiilor. Aceste trei elemente sunt frecvent – corect sau incorect – considerate a fi factori decisivi la determinarea rezultatelor scrutinului. De aceea, trebuie evitate nu doar manipulările în favoarea partidului la putere, ci însăși tentativele de manipulare.

65. Ar fi necesar a se evita, nu atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite - ci modificarea lor frecventă sau cu puțin timp (cel puțin un an) înainte de alegeri. Chiar în absența unei intenții de manipulare, modificările vor fi dictate de interesele iminente ale partidului politic.

66. Una din modalitățile de evitare a manipulărilor ar fi definirea în Constituție sau în textul superior legii ordinare a elementelor cele mai sensibile (sistemul electoral propriu-zis, componenta comisiilor electorale, circumscriptiile sau regulile de constituire a circumscriptiilor). O altă soluție, mai flexibilă, ar fi de a stipula în Constituție că, în cazul amendării legii electorale, vechiul sistem rămâne aplicabil viitoarelor alegeri – cel puțin, dacă acestea vor avea loc în anul care vine - și că sistemul nou nu va aplicat numai la scrutinele ulterioare.”

19. Or, simpla enumerare a modificărilor aduse Legii nr.33/2007 arată că aceasta nu a beneficiat de stabilitate și a fost modificată cu mai puțin de 1 an înaintea fiecărui scrutin europarlamentar, deseori chiar în privința comisiilor electorale (în România, birouri electorale) cu privire la care Codul bunelor practici în materie electorală solicită stabilitate sporită. Prin urmare, **această instabilitate legislativă încalcă și Codul bunelor practici în materie electorală** al Comisiei de la Veneția.

20. Nu în ultimul rând, pentru claritatea și concizia sa, documentul explicativ al Codului bunelor practici în materie electorală merită a fi citat și cu privire la următoarele precizări, relevante pentru situația din speța de față:

„74. Componenta unei comisii electorale centrale poate deveni subiectul de dezbatere și elementul politic cheie în elaborarea unei legi electorale. Respectarea următoarelor linii directoare ar trebui să faciliteze asigurarea imparțialității și competenței comisiei.

75. În linii generale, comisia ar trebui să cuprindă:

- un magistrat: în cazul în care un organ judiciar este responsabil de administrarea alegerilor, independența sa trebuie să fie asigurată prin intermediul unor proceduri transparente. Magistratii desemnați nu trebuie să depindă de candidații din alegeri ;

- delegații partidelor deja reprezentate în parlament sau care au obținut cel puțin un anumit procentaj de sufragii. Partidele politice trebuie să fie reprezentate în mod corespunzător și în comisia electorală centrală; egalitatea poate fi interpretată în mod strict sau proporțional, adică ținând cont sau nu de importanța electorală relativă a partidelor. În plus, delegații partidelor trebuie să fie competenți în materie electorală și nu trebuie să participe la campania electorală;”

În concluzie, pentru toate aceste motive, considerăm că excepția de neconstituționalitate a art.2 alin.(2) lit.d), alin.(4) și alin.(14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2024 trebuia admisă și, pe fond, trebuia constatată neconstituționalitatea lor.

Judecător,

Prof.univ.dr. Elena Simina TANASESCU

Judecător,

Cristian DELIORGA